

TMMOB

Şehir Plancıları Odası

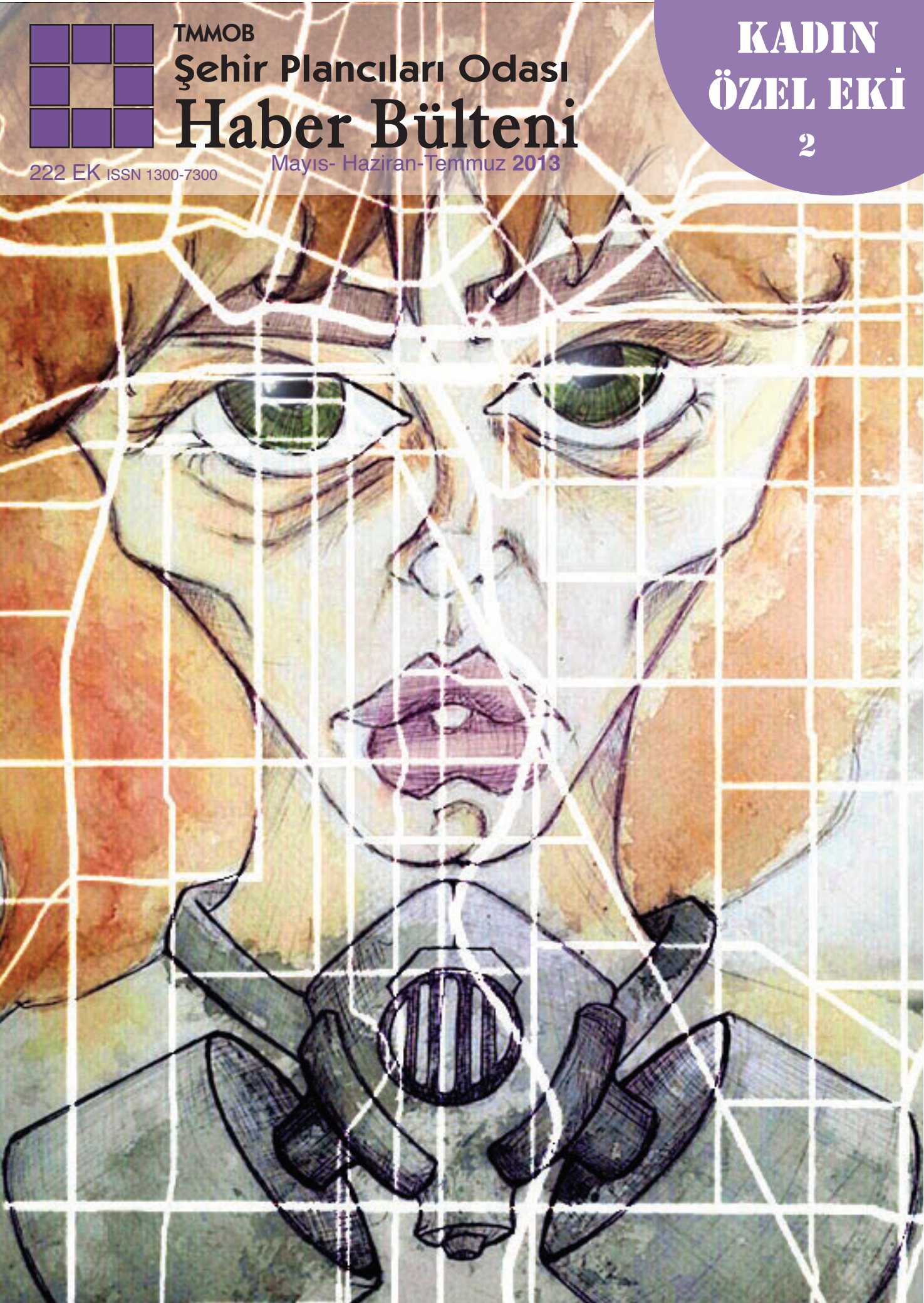
Haber Bülteni

Mayıs- Haziran-Temmuz 2013

222 EK ISSN 1300-7300

KADIN
ÖZEL EKİ

2

Yayın Türü: Yerel Süreli Yayın
Haber Bülteni Eki
Oda birimlerine ve üyelere
ücretsiz gönderilir.

Yayın İdare Merkezi
Atatürk Bulvarı Bulvar Apartmanı
No: 219 Daire: 7 Çankaya/ANKARA
Tel: 0 312 417 87 70
Fax: 0 312 417 90 55
e-posta: spo@spo.org.tr.
www.spo.org.tr

TMMOB Şehir Plancıları Odası Adına
Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Necati UYAR

Haber Bülteni Sekreteri
servet fulya öney

Bu Sayıya Emegi Geçenler
ayşe gökkan
ayşe ışık ezer
bahar sel fehmi
beril demirer
ege tekinbaş
elif muratoğlu
esra oğuz
filiz hekimoğlu
gözde güldal
melis oğuz
memnune bahçivan
nuran talu
nursun karaburun akıncı
sezi zaman
şilan dalgın
ümit özcan
tania süngüoğlu
yıldız tokman
zeynep eliş

tmmob spo kadın komisyonu üyeleri
bülten sürecinin aktif katılımcılarıdır

Ön kapak görseli: Tania Süngüoğlu
Arka Kapak görseli kolaj: Zeynep Eliş

Grafik ve Sayfa Düzeni
Leda Ajans, M. Gürbüz Fehim

Baskı
Aydan Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Alınteri Bulvarı 3364. Sk. No: 4
Ostim - Ankara - 312 354 46 27

Mayıs - Haziran - Temmuz 2013 Ek
5000 adet basılmıştır.

İÇİNDEKİLER

YENİDEN MERHABA	
tmmob şehir plancıları odası kadın komisyonu	3
BU KENTTE KADIN VAR.MEYDANLARDA BİZ DE VARIZ!	
tmmob şehir plancıları odası kadın komisyonu	5
DÜNYA YERİNDEN OYNAR...KADINLAR ÖZGÜR OLSA	
memnune bahçivan.....	6
NEDEN YEREL YÖNETİMLER KADIN OLMALI	
ayşe gökkan.....	8
KADINLARIN ANKARA'SI	
L. yıldız tokman	10
BASINA VE KAMUOYUNA:	
KENTTE KADIN VAR.....	17
SEMİNER:	
TOPLUMSAL CİNSİYET EĞİTİMİ	
tmmob şehir plancıları odası kadın komisyonu.....	18
KADIN DOSTU KENTLER	
ege tekinbaş.....	20
SINIRLARIN KADINLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	
şilan dalgın	24
NEDEN CİNSİYETÇİ PLANLAMA	
melis oğuz	26
KADINA YÖNELİK ŞİDDET MİTOLOJİ DEĞİL, BİR GERÇEK	
filiz hekimoğlu.....	28
İZMİR' DEN SELAM	
nursun karaburun akıncı.....	30
DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ SÖYLEŞİ VE BASIN AÇIKLAMASI:	
PARKLARIMIZA, YEŞİL ALANLARIMIZA SAHİP ÇIKIYORUZ	
tmmob şehir plancıları odası kadın komisyonu.....	32
PARKLAR BİZİMDİR	
esra oğuz	34
ÖĞRENCİDEN	
PLANLAMA ÖĞRENCİLERİ YAZ EĞİTİM KAMPI	
ve TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ SEMİNERİ.....	36
HERKESE MERHABA:	
elif muratoğlu.....	36
GEZİ ANISI	
sezi zaman.....	38
ANKARA KUĞULU PARK GEZİ FORUMLARINDAN:	
ÇEVRE HAREKETİ HÜKÜMET DÜŞÜRÜR MÜ?	
nuran talu	40
BİR ANI:	
Ne Sevinmek Ne Üzülmek Sade Bir Kadınlık Hali	
nursun karaburun akıncı.....	42
TMMOB DE KADIN KURULTAYI SÜREÇLERİ	
ayşe ışık ezer.....	44
BİR TAKSİM DİSTOPYASI	
beril demirer	47

Yeniden merhaba,

İlk Kadın Haber Bültenimizin üzerinden oldukça uzun bir zaman geçti. Mart ayında çıkardığımız Bülten'in ardından sizlerden çok olumlu geri dönüşler aldık. Bu durum cesaretimizi ve çalışma şevkimizi artırıyor. Bu arada giderek mail grubumuza katılımlar da artıyor. Amacımız tüm plancı kadın üyelerimizi buluşturan ortak bir platform oluşturmak. Kadın Haber Bültenimiz ise bu platformun çalışmalarının duyurulduğu, kadın sorununa ilişkin ne varsa yazıldığı, çizildiği, tartışmaların yapıldığı, ülke gündeminin plancı kadınlar tarafından yorumlandığı bir kaynak olma yolunda ilerliyor. Sizlerin de katılımı ile bu çaba büyüyecek.

Ülke gündeminin komşuda patlak veren iç savaş, Gezi Parkı isyanı, Ankara Büyükşehir Belediyesinin ODTÜ Ormanını AOÇ'yi talan etmesi, açıklanan demokratikleşme paketi, yaklaşan belediye seçimleri ile iyiden iyiye ısındığı süreçte, Kadın Komisyonu olarak biz de boş durmadık aslında.

Türkiye'de kadınların ilk defa yerel yönetimlerde seçme ve seçilme hakkını aldığı 3 Nisan 1930'un yıl dönümünde, "**Kanunları Mülga Sayabilirsiniz Ama Kadınları Asla!**" diyerek basın açıklaması yaptık. Yaklaşan yerel seçimler nedeniyle partilerin en önemli hedeflerinden birinin kadınların her düzeyde siyasete, parti yönetimine aktif olarak katılmalarına olanak sağlamak olduğunu hatırlattık. Partilerin, yerel yönetimlerde kadınlara yönelik açık net bir programı olması gerektiği ve bu programın seçim öncesi açıklanmasının önemini belirterek kadınlar için değil, kadınlarla birlikte ne yapılabileceğinin önemini anlaşılması gerektiğinin altını çizdik.

1 Mayıs'ta tüm emek bileşenleri ile birlikte biz de meydanlardaydık. Aslında 31 Mayıs'ta Gezi Parkında başlayan ve oradan tüm ülkeye yayılan isyan, daha o tarihte işaretlerini vermeye başlamıştı. Taksim Meydanı 2013 yılının 1 Mayıs'ında emekçilere kapatılmıştı. Komşuda süregiden savaşa ve hükümet tarafından yürütülen dış politikaya karşı memnuniyetsizlik yine bu tarihte her haliyle açığa çıkmıştı. Türkiye'nin her yerinde yürütülen kentsel dönüşüm uygulamaları, yoksullar, emekçiler üzerindeki olumsuz etkilerini olanca çıplaklığı ile önümüze seriyordu. Taşarınlaşma ve sosyal devletin tasfiyesi emekçilerin önünde en büyük sorun olarak duruyordu. Gericileşme politikalarının sonucu olarak kadınlar istihdam alanlarından ve kamusal alanlardan hızla çekilmeye başladı. Tüm bu politikalara karşı kadınlar olarak biz de taleplerimizi meydana dile getirdik.

Kadınların içinde bulunduğu her düzlemde bilinçlenmenin ve eğitimin önemini bir kez daha kavrayarak toplumsal cinsiyet eşitliği seminerlerinin ilkinin Ankara Şubemizde, ikincisini öğrenci yaz kampında gerçekleştirdik. İlk seminer Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi öğretim üyesi Serpil Sancar tarafından 27 Nisan'da verildi. İkinci seminer ise planlama öğrencileri katılımı ile Uçan Süpürge Derneği proje koordinatörü Sevna Somuncuoğlu tarafından Selçuk/ Pamucak sahilinde yapıldı. Kadın ve erkek öğrencilerinin etkin katılımları ile süren seminer eğitici olduğu kadar keyif vericiydi.

TMMOB Kadın Kurultayı öncesi illerde/bölgelerde düzenlenen Kadın Çalıştaylarına bulunduğumuz yerlerde katıldık.

5 Haziran Dünya Çevre Günü dolayısı ile "kadınları, hem kenti kullananlar, hem de kenti planlayanlar olarak iki kez hesaba katmayanlara sözümüz var" diyerek basın açıklaması yaptık. Ankara'da AOC, İstanbul'da Gezi Parkı, kuzey ormanları, Sevda Tepesi... vb doğal, kültürel, tarihi değerlerimizi, halka rağmen imara açan, rant için doğayı katlederek 'kent suçu' işleyen, üstelik bunun karşısında yaşama hakkını savunanlara gazla, copla, şiddetle saldıran anlayışın tarih içinde mutlak mahkum edileceğini hatırlattık. "KENTTE KADINLAR VARDIR" sözünden yola çıkarak parklarımıza, yeşil alanlarımıza, doğamıza yoğun bir biçimde savaş açan rantçı anlayışa karşı tüm halkımızı parklarına, yeşil alanlara sahip çıkmaya davet ettik.

Aynı tema altında kamusal alanların kadınlar için önemine vurgu yaparak "**Parklarımıza, Yeşil Alanlarımıza Sahip Çıkıyoruz**" sloganı ile 8 Haziranda Sokullu Mahallesi, İlkbahar Parkı'nda Söyleşi gerçekleştirdik. Tüm da gündemin Gezi Parkı ve kentli haklarının savunulması olduğu bir dönemde yaklaşık bir ay öncesinde belirlemiş olduğumuz tema, almış olduğumuz kararların doğruluğunu bize bir kez daha gösterdi. Kadınların bir arada daha da güçlü olduğu ilkesinden yola çıkarak özellikle kadın muhtarın idari yetkisinde bulunan bir park olduğu için İlkbahar Parkı'nı söyleşi mekânı olarak tercih ettik.

Bu bültende, tüm yukarıda anlatılan etkinliklere ilişkin haberleri ve fotoğrafları bulacaksınız. Aynı zamanda kadınlar olarak düşündüğümüz, kafa yordüğümüz konulara ilişkin yazılara yer verdik. Kimimiz anılarını paylaşmak istedi sizlerle, bazılarımız fotoğraflarını. Kısaca bu biziz. Elbette eksikler çok biliyoruz. Onları da sizlerle birlikte tamamlamak istiyoruz. Sevgiyle ve dostlukla kalın...

TMMOB Şehir Plancıları Odası
Kadın Komisyonu

8 MART 2013

BU KENTTE KADIN VAR, MEYDANLARDA BİZ DE VARIZ...

Kadın olmanın, toplumsal ve ekonomik haklarının yanı sıra bedenine de sahip çıkmanın giderek zorlaştığı bir ortamda susup kaderine razı olmak yerine “bu kentte kadın var” diyerek sokaklarda, meydanlarda “biz de varız”.

Türkiye Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Endeksinde ülke sayısı 136 ya çıkınca 124. sıradan 120'nciliğe çıktı diye bu yıl çok sevindik, ne denli dipte olduğumuzu hiç düşünmeden. Her gün en az bir kadının namus uğruna hunharca öldürüldüğü, din adına giderek arttırılan baskılarla ezilen, toplum yaşamının dışına itilen kadınlar adına Şehir Plancısı kadınlar olarak 8 Mart Dünya Kadınlar gününü “bu kentte kadın var” diye haykırarak meydanlarda kutladık.

Bedenimize, mesleğimize, onurumuza, haklarımızın sahip çıkmak, kazanmak yüzyıllar süren ve çok bedel ödenen zorlu bir süreç. Bu zorlu süreç bitmedi. Şehir Plancısı kadınlar olarak kadının adını sokaklardan, meydanlardan, toplumsal yaşamdan silmeye kararlı politikalara en yüksek sesle dur demek için neşeyle, sevdıyla alanlardaydık.

“dünya yerinden oynar... kadınlar özgür olsa”

memnune bahçıvan

deü.ş.p. '89 / şpo izmir şube yönetim kurulu üyesi / serbest şehir plancısı / izmir

evet..

çırılçıplak kaldığımız birgün, gökkuşağının tüm renklerini giyinip yeniden kuracağız yaşamı..

şarkı söyleyerek, dans ederek, gülümseyerek hep birlikte..

memelerimiz ve başımız dik..

sesimiz kuş sesleriyle, kokumuz kır çiçekleriyle, 'can' ımız toprakla yaren olacak..

'üretim'den uzaklaştırılarak bizim için, 'koca'nın ve 'çocuk'ların sevimli gardiyanlarımız yapıldığı hapishaneye döndürülmüş o kutsal 'ev' lerimizden çıkıp, kendimizi tanıyarak, gücümüzün farkında olarak, birbirimizi anlayarak, sistemin bize layık gördüğünden bambaşka seslerle, nefeslerle..

öyle bir geleceğiz ki, dünya yerinden oynayacak!

kokumuzu, buğusu üstünde taze ekmek, 'çiğdem' ve 'nergis'lerin kokusuna, sesimizi , akarsuların, 'deniz' lerin , sesine, terimizi , can bulduğumuz toprağa katacağız, büyüyeceğiz.

o zaman....

'namus' , haz almakla birlikte, görevi sadece 'türün devamı' olan ve adını söylemeye bile utandığımızdan tuhaf ve komik adlarla andığımız organlarımıza yüklediğimiz bir yük olmaktan başka, bambaşka bir anlam taşıyacak.

ve mesela...

güldünya ölmeyecek!

daha yaşamın ne olduğunu anlayamadan, muhtemel ki bir aşkı yaşayamadan, ya da sevdiğinin gözlerine bakamadan daha, doyasıya bir türkü söyleyemeden, belki hayal bile kuramadan, çoğu daha çocuk, kadınlar gitmeyecek bu dünyadan. yaşamları boyunca hizmette kusur etmedikleri babalarının, ağabeylerinin, bayramlarda öptüğü elleri, ölüm fermanlarını imzalamayacak. gözünü kırpmadan çocukları için canlarını verebilecek ama töre cinayetlerinde kızlarının cenazelerine gelemeyecek 'ana'lar olmayacak. ve toplum, kendi bastırılmışlığının, yaşayamamışlığının acısı ve kını ile bu kadın ölümlerine 'töre' adı altında bilmem kaçınıcı kez tecavüz etmeyecek.

9 yaşında bir çocuk, 20 yaşında, 40 yaşında, 60 yaşında birine, 'bu eve ancak cenazen geri gelebilir' diyerek tüm dönüş yolları kapatılarak, pazarlanmayacak evlilik adı altında.

'namus' , akıldan, bedenden, düşlerden ayrılarak iki bacak arasına sıkıştırıldığı yerden çıkarıldığında, korkudan evde yalnız başına doğurduğu çocuğunu, aklıktan ölüme bırakacak kadar delilik sınırlarında gezinmeyecek kadınlar.

15 yaşında batman'da intihar eden güler ve daha niceleri...

13 yaşında karakola götürülüp bırakıldığında, ablasından saçlarını taramasını istemek dışında hiç konuşmayan ve defalarca intiharı deneyen kürt kızı ve son dönemde kadın hareketinde iz bırakacak gelişmeler kaydeden fakat defalarca tecavüze uğrayan diğer kürt kadınları ...

sadece, cinsel tercihi toplumsal onay görmediği için öldürülen birileri ve cinsel tercihini korkudan mezara götürmekten başka seçenek bulamayan adlarını bile öğrenemediğimiz diğerleri..

hatta, o tuhaf tanımıyla, kadınların olup da erkeklere yüklenen 'namus' umuzun ve organ boylarının ve o zavallı üretim ilişkilerinin baskısının altında ezilen erkekler...

bu zulüm, hepimize..

türün devamından sorumlu olan biz kadınlar, zulümü ve ölümü değil barışı ve yaşamı istiyoruz.

isimlerini yazmaya, yeryüzündeki hiçbir dilden harfin yetmeyeceği, sadece ali ismail dediğimde anlayacağınız, çocuklar ecelsiz, zamansız ölmesinler istiyoruz.

bazılarımızın saçını örten küçük bir bez parçasını bile malzeme yapan, para ve güç için çocuklarımızı, hakları birbirine düşman ederek dünyayı kana bulayan, 'kadın'ı gücünü fark etmesi bir yana, erkeğin eline bakar duruma düşürecek, erkeğin terkisindeki bir yedek muamelesi yapacak kadar üretim ilişkilerinden, toplumsal yaşamdan, hayattan uzak tutan, 'sizin iktidarınızı' istemiyoruz. iktidar istemiyoruz. özgürlük istiyoruz, hepimiz için...

.....
evet, birgün..

.....
'öldüren sevgi'lerinizi
bizi hapsettiğiniz 'ev'lerinizi
güvenli evliliklerinizi
tanrılarınızı

.....
parfümlerimizi
boyalarımızı
giysilerimizi
eşyalarımızı
bu düzene ilişkin herşeyi

her bahar yaptığımız gibi, bir bahar temizliğinde, atıp, son kalan o meşhur çınar yaprağından da kurtulup, çıplak ve tertemiz kaldığımızda, gökkuşağının renklerini giyinip, yeni tanımlar ve ilişkilerle, 'başka bir yaşam'ı, aklımızla, özgünlüğümüzle, enerjimizle, sağduyumuzla, duyarlılığımızla, sezgilerimizle yeniden kuracağız.

Şairin dediği gibi, "işte o gün ölmek yasak"!

katerina lomonosov: <http://www.photopathway.com/interview-with-katerina-lomonosov-part-ii/>

NEDEN YEREL YÖNETİMLER KADIN OLMALI?

ayşe gökkan

belediye başkanı / kıbrıs amerikan üniversitesi iletişim fakültesi gazetecilik bölümü '98 / nusaybin

—Şiddet uygulayanların %92'si erkek, şiddete maruz kalanların %90'ı kadın
—İşlerin %70'ini kadınlar yapıyor malvarlıklarının çok azına sahipler
—Savaş ve çatışmalarda %80 kadınlar ve çocuklar mülteci konumunda.
—Taciz ve tecavüze uğrayan kadınların ve çocukların %10'u yargıya başvuruyor, mağdur edenlerin %90'ı tutuksuz yargılanıyor.
—Türkiye'de 15 milyon engelliye, %25 yaşlı nüfusa ve tüm çocuklara evde kadınlar bakıyor. Devletin katrilyonlarca bütçe ayırması gereken hizmetleri kadınlar yapıyor ve aile içinde de aynı hizmeti kadın bedava veriyor.Yani devlet ve erkek kadının sırtından geçiniyor. Buna rağmen kadını, bakıma ve korumaya muhtaç gibi gösteriliyor.

Bu nedenle kadın mücadelesinin deneyimlerle ortaya çıkardığı sonuç tüm sınıfsal, toplumsal, ulusal ve cinsiyet eşitsizliklerinin temeli,kadın erkek arasındaki eşitsizlikten kaynaklanmaktadır.Kadının özgür olmadığı toplum,aile, ulus ve sınıfta erkeğin de özgür olma şansı yoktur.Yani yerel yönetimlerde Demokratik, ekolojik, cinsiyet özgürlükçü, katılımcı bir oluşum olmadığında insanlık talan olmaya devam edecektir.

Dünyada erkek egemen sistemde ortaya çıkan şiddet iktidarcı, rantçı, cinsiyetçi, 3 talan eden yöntem vardır.Yani koltuk-para-kadın, erkek egemenliğindedir. Dünyada ve Türkiye de tüm kurumlaşmalar (erkek egemen yasama yürütme, yargı, güvenlik, eğitim, sağlık...) sanki erkek egemen devletin, toplumun ve ailenin oluşmuş resmi ve gayri resmi yasalarının hiçbir etkisi yokmuş gibi kendiliğinden ortaya çıkmış oluşumlar olarak ele alınıp hafifletilerek izah edilmektedir.Yani egemen erkek devlet yasalarının gayri resmi, erkek egemen toplum yasalarını koruduğunu ve sadece erkekle ittifak yaptığını bilmiyormuş gibi bireyi, aileyi, sınıfı, etnik kimliği suçlayıcı tanımlar yaparak devlet kendini koruyor.Toplumu cahil ilan ederek Devlet ben de kadına yönelik şiddete karşıyım ile kendini kurtarmaya çalışıyor.'Erkek vuruyor devlet kuruyor' özetle devletin masum olmadığını, Devletin dev bir feodal sistem olduğunu kadınlar deşifre ediyor.

Seçtiğimizden bu yana yapmak istediğimiz her şey için ya yasal engel var ya da dava açılıyor.

Çünkü:

- Politik sorundan kaynaklı devlet yetkilileri ve halk arasında ciddi güven sorunu,
 - Devlet kurumlarının sürekli belediyeyi potansiyel suçlu göstermesi,
 - Sürekli denetim-tutuklama-göz altı-davalarla engelleme,
 - Diğer kurumlardaki resmi işlemlerin uzun sürmesi,
 - Belediyelerimizin hiçbir yerden destek alamaması,
 - Dağların ve sınırların mayınla döşenmesi söz konusu.
 - Sınır ticareti devlet yetkilileri tarafında düzenlenmekte büyük rant dönüşmekte ve küçük esnaf mağdur olmakta.
- Sınır kapısı kapatıldı.

- Devlet yetkileri yerele devretmiyor,
- Kürtleri red ve inkar politikalarından dolayı; zorunlu göç, yoksulluk, işsizlik sorunu var.
- Devlet belediyemizi paydaş değil, potansiyel suçlu görüyor,
- Erkek egemen devletin kurumsallaşması ve tüm kurumlara hakim olması söz konusu.

- Devlet-hükümet-resmi devlet yetkilileri kadınları rencide eden, itibarsızlaştıran, küçük düşüren, saldırılarda bulunuyor. Medya yoluyla MOBBİNG uygulanıyor. Türkiye'de siyasete ve yerel yönetimlere kadın aday olmasının mesajı Türkiyeli kadınlara verilmek isteniyor. Ama kadınlar yılmadı bu zorluklara karşı direndi önce örgütlendi. Kadın meclisleri, pozitif ayrımcılık, kadın kotası, kadın danışma merkezi, kadın parkı, kadın kooperatifleri oluşturduk. Bir halk hareketi belediyeciliği geliştirme çabası verdik. Reislikten hizmet yoldaşlığına ulaştık.

Yoldaşlıkla yapılan çalışmalar:

- Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Kent Hizmetine Yansıttık
- İmarada Kadının Kamusal Alanları oluşturduk(dünyada ilktir)
- Her mahalleye Tandır Evleri yaptık(kadının tandır ekmeği satış noktalarında gelire dönüştüren projesi oluşturduk)
- Ada Sistemleri ile Yeşil Alanları Artırdık
- İmarada Ekolojik Koridorlar Oluşturduk
- Sivil Mimariyi Geliştirdik (yok olmaya yüz tutan taş atölyelerini canlandırdı)
- Çeşme projesi geliştirdik
- Yaya, Bisiklet Yolu ve Engelli Rampaları Oluşturduk, her parka spor aleti ve çocuk oyun grubu yerleştirdik.
- Tarihi Yerleri Koruma imar planı yaptık.
- Sosyal Yardımlaşmada kadınlara öncelik verdik.(savaşlarda en çok kadınlar mağdurdur.)
- 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü ve 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Hayır Günü'nde toplu taşıma araçlarında kadınlara ücretsiz hizmet verdik.
- Kadın danışma evi açtık kadın kenti profili araştırması yaptık.
- Toplumsal Cinsiyet, Kadın Tarihi, Kadın Kurtuluş İdeolojisi, Jinekoloji, Yerel Yönetimlerde Kadın, Kadın Sağlığı eğitimleri verdik.
- Kentteki tüm yurttaşlara yönelik panel, seminer, konferans, sempozyum gibi eğitim çalışmaları düzenledik. Bin kadın katılımıyla her yıl konferans yaptık.
- Toplu İş Sözleşmelerimizde kadına yönelik şiddetin önüne geçmek için sözleşme maddelerinde eşine şiddet uygulayanların sözleşmedeki haklardan men edilerek yüz kızartıcı suç sayarak disiplin kuruluna ihraç istemiyle sevk edileceğini kayıt altına aldık. Çok eşlilik suçunda işten çıkarma kararı aldık.
- Belediye meclisinde kadın-erkek eşitliği ve Kadın Komisyonları oluşturduk.

Belediyelerimizde;

- Kadın Kurulu, Kadın Birimi, Kadın Müdürlüğü oluşturulması kararı aldık.
- Belediyede eril zihniyetle mücadelede teknik personelde kadın istihdamına ağırlık verdik. Cinsiyet rollerinin önyargılarını yıkmaya çabası verdik ve çalışan sayısındaki alımlarda %60 kadını arttırdık.
- Ve rantla, model olacak bir mücadeleyi gerçekleştirdik.

KADINLARIN ANKARA'SI*

L. yıldız tokman

odtü yşbp '79 / cinsiyet eşitliği izleme derneği (ceid)
yönetim kurulu başkanı / ankara

Bu yazının amacı; **“nasıl bir kentte yaşamak istiyoruz?”** sorusundan hareketle kent yönetimi, kent planlama ve kentsel hizmetler açısından **“kenti, kentte yaşayanlar, özellikle de kadınlar için yaşanabilir kılma”**nın gerekliliği ve olabilirliğini irdeleyerek, Ankara kenti özelinde tartışmaya açmaktır.

Hayatın her alanında olduğu gibi, cinsler arası eşitsizlik, kentin sosyo-ekonomik yapısında da kent mekanında da vardır. Oysa kentte cinsiyet farklılığını gözetken bir yerel yönetim, planlama ve hizmet yaklaşımı, kadınların kentte birer birey olarak var olmalarına olanak tanıyarak, kentin orada yaşayan kadınlar için yaşanabilir olmasının ilk koşulunu sağlayacaktır.

Yazıda; “kentli hakları” çerçevesinde “katılım ve kente sahip çıkmak”, “kent planlamada toplumsal cinsiyet eşitliği” ve “eşitlikçi kent yaklaşımı” örnekleri incelenerek Ankara’nın durumu, özellikle kadınların kent yönetimine katılımı ve kentsel hizmetlerden yararlanmaları açısından tartışılacak ve yerel yöneticilere Ankara Kenti’nin “Eşitlikçi Kent” olabilirliğini sağlamaya yönelik öneriler geliştirilmeye çalışılacaktır.

KENTLİ HAKLARIMIZ VAR MI?

Yaşadığımız kentin bizler için **“yaşanabilir bir kent”** olmasını sağlayan haklarımız kentli haklarımızdır.

Kentli haklarını tanımlayan uluslararası bir belge olan **“Avrupa Kentsel Şartı”**¹na göre, yerel yönetimler; güvenli, temiz ve sağlıklı bir kentsel çevrede yaşama, konut edinme ve çalışma hakkı, sağlık, eğitim ve sosyo-kültürel etkinliklerden yararlanma hakkı, ulaşım ve dolaşım özgürlüğü, yaşadığı yerleşime ilişkin kararlara katılma ve bunları denetleme hakkı gibi kentli haklarını temel almak suretiyle bir yerleşmede yaşayan tüm insanların cinsiyet, yaş, inanç, toplumsal, ekonomik ya da siyasal konum, fiziksel ya da psikolojik engellilik durumlarına bakılmaksızın eşit olarak yararlanmasını sağlamakla yükümlüdür.

Bu konuda Mayıs 2008 de **“Avrupa Kentsel Şartı-2”** adıyla kabul edilen belge ise kentli haklarına yeniden vurgu yaparak, 21. yy’ın kentlilik ilkelerini **“Yeni Bir Kentlilik İçin Manifesto”** başlığıyla açıklamıştır.²

Manifesto’da: **“Kentler kentlilerindir”** ana ilkesinden ve **“kentlerin gelecek nesillere aktarılması gereken sosyo-ekonomik ve kültürel değerler olduğu”** belirlemesinden hareketle, yerel yönetimlerden **“kamu politikalarında etik değerleri”** ve **“sürdürülebilir kalkınmayı”** uygulamaları isten-

* “Bu yazı L:Yıldız Tokman’ın “ yerel yönetimler: kentsel yaşam ve nitelikleri, dosya 09,s.45-51, TMMOB mimarlar odası ankara subesi, bulten 66/ ocak 2009,Ankara” da yayınlanan yayınlanmıştır.

1 Avrupa Kentsel Şartı 1992 yılında, Türkiye’nin 1949 yılından beri üyesi olduğu Avrupa Konseyi tarafından kabul edilmiş ve Türkiye’de İçişleri Bakanlığı genelgesiyle belediyelere iletilerek rehber alınması istenmiştir. Şartın Türkçe erişim adresi: www.m.o.org.tr, İngilizce erişim adresi: <http://www.coe.fr/cpltr/eng/etext/echarteurbaine.php>.

2 Metnin Türkçe çevirisi için bkz: www.m.o.org.tr/UIKDocs, İngilizce erişim adresi: www.coe.tnt

mektedir. Katılımcı bir demokrasi için bilgilenmenin önemi **“insanlar, bulundukları yerleşimlerin sorumlu, aktif, bilgili kentlileri olmadan kent ve kasabalarına sahip çıkamaz, onları tam anlamıyla yaşayamazlar”** saptamasıyla vurgulanmakta; **“kentsel yayılmanın getirdiği kaynak israfının önlenmesi”**, **“sosyal ve mekansal dışlanmanın önlenmesi”**, **“ticari kentsel planlamaya karşı çıkılması”** gibi önemli kentsel politikalar belirlenmektedir.

Yerel hizmetlerin kentli hakları çerçevesinde gerçekleştirilebilmesi, kadın erkek tüm kentlilerin isteklerinin ve gereksinimlerinin demokratik ve katılımcı süreçlerle belirlenmesi ve yerel yönetimlerin işlevlerini buna uygun olarak yerine getirmesine bağlıdır.

Ayrıca tüm yerel yönetim hizmet birimlerinin (belediyeler, il özel idareleri ve valilik birimleri) uyum ve işbirliği içinde çalışması ve bunu sağlamak için yerel süreçleri düzenleyen ve kontrol eden yasal çerçevenin uyumlu ve işbirliğini sağlayacak biçimde olması gerekir.

Katılım ve Kente sahip çıkmak olanıklı mı?

Kentte yaşayanların kente sahip çıkmaları ancak kent yönetimine uygun katılım araçlarının oluşturulmasıyla olanaklıdır. Yerel yönetimlerin en öncelikli kentsel politikası, farklı kentli gruplar için farklı katılım yolları geliştirmek olmalıdır. Yerel yönetimlere ilişkin yasal düzenlemelerde³, yönetime katılım ve hizmetlerden yararlanmayla ilgili olarak hemşehrlik (kentdaşlık) hukuku çerçevesinde getirilen hak tanımının o kentte yaşayan herkezi içerdiği açıkça belirtilmektedir. Ancak yasal düzenlemelerde bir ayırım olmasa da kadınları gerçek anlamda içerebilmesi, bir başka deyişle **kadınların kentli haklarını kullanabilmeleri, öncelikle kadınların gereksinimlerini ortaya çıkarabilmeyi ve onların yaşam koşullarına uygun katılım ve hizmet düzenlemelelerini yapmayı gerektirmektedir.**⁴

Yerel yönetimlere ilişkin yasalarda yerel meclislerde temsil dışında kentlilerin demokratik katılımına ilişkin bazı düzenlemeler yapılmıştır. 1997 yılından beri bazı yerel yönetimlerde uygulanmakta olan Yerel Gündem 21 Programı⁵ çerçevesinde oluşturulan Kent konseyi, Kent meclisi, Kent kurultayı gibi yerel katılım platformlarının “Kent konseyi” adıyla tüm kentlerde kurulması yasal bir zorunluluk haline getirildi.

İlgili yasa maddesindeki⁶ tanımda “Kent konseyi; kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrlik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.” Denmektedir. Dolayısıyla bu konsey, belediye meclisi ve il genel meclisi benzeri bir rolün bu meclislerde temsil edilemeyen kentlileri de kapsadığı bir platformu hedeflemektedir.

Kent konseyleri içinde Kadın meclisleri, “kent konseyinin görev alanlarında, yönetim anlayışına dayalı ve sürdürülebilir kalkınma içinde çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine katkıda bulunmalarını, kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapılar” olarak tanımlanmasına karşın; Yerel Gündem 21 Programı kapsamında oluşumları desteklenen Kadın meclislerinin kentsel hizmetler ve özellikle de kente sahip çıkma konusundaki ilgi ve etkinlikleri sınırlı kalmaktadır.

İlgili yönetmeliğe⁷ göre yerel kadın örgütlerinin ve kadınların kent konseylerinde ve kadın meclislerinde yer almasının temsil ve katılım sorunu tam olarak çözülmediği gibi, kadın meclislerinde alınan kararların kent konseyleri ve yerel meclis kararlarına yansımaları da pek kolay değildir. Kadın meclislerinde alınan kararlar yılda iki kez toplanan kent konseyi genel kurulunda görüşülüp kabul edildikten sonra belediye meclisine gönderilmektedir. Bu durum kadın meclislerinin etkinliğini azaltmaktadır. Diğer taraftan yine yönetmeliğe göre kent konseyi oluşumunda

3 5393 sayılı Belediye Kanunu /13.md. (13.07.2005 tarih ve 25874 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı), ilgili diğer yasalar 5216 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu (23.07.2004), 5302 sayılı İl Özel İdareleri Kanunu (04.03. 2005)

4 A. Alkan , **Yerel yönetimler ve cinsiyet eşitliği: kadınların kentte görünmez varlığı**-Ankara Araştırması-Ankara 2005.

5 Daha ayrıntılı bilgi için bkz: www.yerelgundem21.org, Bora, Aksu - Tokman, Yıldız, “YG21 kadın meclisleri değerlendirme raporu” bkz: www.undp.org.tr

6 5393 /76. md.

7 8 Ekim 2006 tarih ve 26313 sayılı Resmi Gazete de yayınlanan Kent Konseyleri Yönetmeliği

belirlenen kişiler, kurum ve kuruluşlar içerisinde zaten kadın temsilci sayısı azdır. (milletvekilleri, vali, belediye başkanı, siyasi parti temsilcileri gibi)

Tüm zorluklara karşın, yasal düzenlemelerin kentli katılımına olanak veren maddelerinin sağladığı açılımlardan yararlanarak, yerel ihtisas komisyonlarına katılım, yerel meclislerin izlenmesi, stratejik planlara katkıda bulunulması, yerel hizmetlere gönüllü katılım haklarını kadın erkek kentte yaşayan herkesin kullanması kente sahip çıkma açısından önemlidir.⁸

Kent planlama ve toplumsal cinsiyet eşitliği

Kentlerde değişen sosyo-ekonomik yapı ve yaşam biçimi yeni kentsel politikaların geliştirilmesini ve bu temelde yeni planlama yaklaşımlarının ortaya atılmasını gerektirmektedir.

Ataerkil aile içi işbölümünün ve özellikle çocuk, hasta, yaşlı bakımı ile ilgili bütün yükün kadın üzerinde olması, kadının kentte bazı olanaklara ve kaynaklara erişebilmesini ve çeşitli kent mekanları arasında hareket edebilmesini önemli kılmaktadır. Bu nedenle kentsel servis alanlarının (hastahane, sağlık ocağı, toplum merkezi, kreş vb) kentte dağılımı ve erişilebilirliği ile özellikle bu hizmetlerin semt ve mahalle ölçeğinde verilmesi, kentte çoğunlukla toplu taşıma ve yaya ulaşımını kullanan kadınlar için önemlidir. Büyük şehirlerimizde, kent merkezinden yeni yerleşim alanlarına olan kayma, kentli kadın açısından sınıf farkı gözetilmeksizin ulaşım sorununu artırmaktadır. Bu bağlamda, kadın bakışlı planlamada yeniden sorgulanacak konulardan biri servislerin dağılımında ve yer seçiminde “kadına engel oluşturan mesafe” kavramı olmalıdır.

Kadının kent içindeki yaşamının önemli konularından biri tüketim mekanlarıdır. Kentlerimizde hızla çoğalan alışveriş merkezleri de ulaşılabilirlik sorununun kadınlar açısından yeniden irdelenmesini gündeme getirmektedir. Bu anlamda da planlamanın girdi olarak alacağı veriler önem kazanmaktadır.

Kadının, çocukluğundan başlayarak kentte daha az alana erişebilir ve daha az alanı kullanabilir olduğu bir gerçektir. Açık oyun mekanları yüzölçümü olarak değerlendirildiğinde daha büyük bir bölümü “erkek çocuk” oyun alanıdır. Öyleyse planlama yeni yaklaşımında, erkek ve kadın için eşit miktarlarda kentsel alanın kullanılabilir olması yönünde ve kadın ve kız çocuklarına daha çok hareketlilik olanağı sağlayarak cinsiyete duyarlı bir alan tahsis yapılması yönünde kararlarını gözden geçirmelidir.

Bugün cinsiyete duyarlı bir yaklaşım ile kentsel çevrenin ele alınması dinamik ve farklılaşmış bir tutumu barındırmalı, sosyo-ekonomik alanda olduğu kadar mekanda da cinsilerarası eşitliğin gerçekleştirilmesi için kent plancılarına nasıl bir kentsel mekan ve fiziksel planlama sorusunu bir kere daha düşündürmelidir.

Eşitlikçi kent yaklaşımı

Avrupa’da kadınların yerel politika ve yerel meclislerde niçin azınlıkta olduklarını sorgulayan, bunun düzeltilmesini hedefleyen ilk yerel ve bölgesel seçilmiş kadınlar konferansı, CEMR (Council of European Municipalities and Regions)⁹ tarafından 1983 yılında Pisa kentinde düzenlenmiştir.

Avrupa Birliği 2004 yılında, “V. Eşit Fırsatlar Programı” çerçevesinde, CEMR’nin “Cinsiyete Duyarlı Bakışın Tüm Politikalara Yerleştirilmesi Projesi”ni seçerek, uygulanmasına karar vermiş ve Şubat 2005 de Avrupa Parlamentosu’nda “Avrupa Kentlerinde Eşitlik” konulu bir sonuç konferans yapılmıştır. Avrupa’da “**Eşitlikçi kenti**” hedefleyen CEMR projesi çerçevesinde yürütülen projeler Avrupa kentlerinin birçoğunda hayata geçirilen

⁸ 5393/20-21-23-24-41-77 md., 5216/12-13-15-16.md, 5302/16-31-65.md. daha ayrıntılı bilgi için bkz: “Yerel Yönetimlere İlişkin Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde Kadınlara Yer Açmak” Ankara 2006, KADER.

⁹ daha ayrıntılı bilgi için erişim adresi: www.ccre.org

uygulamalar haline dönüştürülmektedir.¹⁰ (Bazı örnekler: Frankfurt (Almanya), Rotterdam (Hollanda), Viyana (Avusturya), Roma (İtalya).

Tüm bu çalışmalar sonucunda, ilkeleri CEMR tarafından Mayıs 2006 da belirlenen, Avrupa'daki yerel ve bölgesel yönetimlerin, tüm faaliyet alanlarını cinsiyet eşitliği yaklaşımıyla şekillendirmeleri, kadın erkek eşitliğini sağlamak için parasal ve insan kaynağı belirli olan eylem planı ve programları geliştirerek uygulamaları esasına dayalı **"Yerelde Kadın Erkek Eşitliği Şartı"**¹¹ yayımlanmıştır.

"Eşitlikçi kent" genel olarak; **kentte yaşayan herkesin kentli haklarının yaşama geçirildiği, yerel karar süreçlerine ve karar mekanizmalarına katılımlarının sağlandığı, hayatın her alanında kadın erkek eşitliğini sağlayacak yerel eşitlik politikalarının oluşturulduğu ve bu politikaların yerel yönetim anlayışına yerleştirilerek eşitliği sağlayıcı yerel hizmet sunumlarının gerçekleştirildiği kent** olarak tanımlanabilir.

Bu bağlamda, amacı, yerel yönetimlerde kentsel politikalar ve hizmetlerde eşitlikçi bir yaklaşımın benimsenmesini sağlayarak kadınların yerel yönetimlere katılımını desteklemek ve yerel yönetimler, yerel kadın örgütleri, kamu kurumları arasında işbirliği ile birlikte çalışma stratejileri geliştirmek olan, bir pilot program da ülkemizde uygulanmaktadır.¹²

Program kapsamındaki illerde; valilik, il özel idaresi, belediye ve kadın örgütleri tarafından katılımcı bir süreçle hazırlanan **Yerel Eşitlik Eylem Planları (YEEP)** ile kadınlara yönelik temel sorun alanlarını kapsayacak şekilde, yerel sorunlara yerel çözümler önerilmektedir. Bu alanlar: kadınların yerel kararlara katılımı, kentsel hizmetlerden eşit yararlanma, kadına ve kız çocuklarına yönelik şiddetin önlenmesi, kadınların ekonomik güçlenmesi ve çalışma hayatı, eğitim ve sağlık hizmetlerinden eşit yararlanma, göç ve yoksulluğun önlenmesi, eşitlik için zihniyet değişikliği ve farkındalık yaratmadır.¹³

YEEP'nda, bu ana başlıklar altında izlenecek stratejik politikalar ve alınacak önlemlere yönelik olarak yapılması gereken faaliyetler sıralanmakta, faaliyetlerin yerel dayanakları, sorumlu ve ilgili kuruluşlar, kaynaklar ile sürdürülebilirliği ve eşgüdümü sağlayacak kurumsal yapılanma önerileri belirlenmektedir.

Program kapsamındaki kentlerde YEEP'n yerel yönetimlerce benimsenip hayata geçirilmesinin ilk adımı olarak yerel meclislerde (il genel meclisi ve belediye meclisi) onaylanması aşaması tamamlanmıştır. Bunun yanında YEEP'nda önerilen **yerel eşitlik birimleri**; valilik ve belediyelerde, **yerel eşitlik komisyonları**; il genel meclislerinde

10 Frankfurt (Almanya): Frankfurt'ta Ocak 2002 den bu yana cinsiyete duyarlı bakış açısını uygulamaya koymuş ve Belediye örgütünün bünyesinde bir "Cinsiyet Takımı"-(Gender Team) kurmuştur. Bu takımın görevi cinsiyete duyarlı bakış açısını bütün yerel yapılara aktarmaktır. Bunu gerek karar verme organlarında, gerekse karar verme süreçlerinde yapabilmeyi hedeflemektedir. Frankfurt Belediyesi'nin yürüttüğü "Kızkardeş Kentler Cinslere Yöneliyor" projesi.; www.frankfurt.de, www.sister-cities-going-gender.org

Rotterdam (Hollanda) : Rotterdam kenti kadın ve gençler (12-18 yaş grubu) ağırlıklı bütçeleme politikası ile yeni bir uygulama başlatmıştır. Kaynak: City Hall of Rotterdam and Sister Cities Going Gender Project Roma (İtalya) : Roma kenti ise "katılımcı bütçe" kuralı ile bir cinsiyete duyarlı bütçeleme projesi sürdürmektedir.

Kaynak: City of Rome and Sister Cities Going Gender Project Sites: www.comune.roma.it, www.sister-cities-going-gender.org.

Viyana (Avusturya)-"Eşitliğe 7 adım" (7 Steps to Equality) bir el kitabı geliştirmiştir. Bu el kitabı teorik bir temelin yanısıra "kendi işini kendin yap" sloganı altında pratik bilgiler veren bir yayındır.

Temel faaliyet alanları şunlardır:- İşçiyle iletişim ve destek(kadın-erkek), çocuk izinleri(süt ve bakım izni ve kadın erkek paylaşımı) yeniden iş bulma - Gündelik yaşam ile başa çıkmanın yolları(alışveriş servisleri,hasta çocuk veya yaşlılara bakım hizmeti...) - İşçiye belli bir özgürlük sağlayan esnek çalışma saatleri , fazla mesainin azaltılması.

Kaynak: Women's Department of the City of Vienna - Site: www.gleichstellung.info

11 "the charter for equality of women and man in local life" Avrupanın değişik ülkelerinden 789 yerel yönetim birimi bu şartı imzalamıştır. (İtalya 321, Portekiz 117, İspanya 90 yerel yönetim birimiyle ilk 3 sırayı almaktadır.) ayrıntılı bilgi için bkz: www.ccre.org

12 daha ayrıntılı bilgi için bkz. www.bm.kadinhaklari.org

Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Programı (BMOP), adıyla Türkiye'deki BM kuruluşları, bazı büyükelçilikler, ve Sabancı Vakfının finansal katkılarıyla 6 ilde (İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van) pilot bir çalışma yürütülmektedir. Program ortakları Türkiye'de faaliyet gösteren BM birimleri, İçişleri Bakanlığı, ve Sabancı Vakfıdır. Programın tasarımı ve ilk aşamasında KADER Ankara Şubesi ortaklar arasında yer almıştır. 6 ilin valilik, belediye ve yerel kadın kuruluşları da Programın ana ortaklarındandır.

13 L.Y.Tokman, D.Altay Baykan , Yerel Eşitlik Eylem Planı ve Yerel Eşitlik Hizmet Sunum Modeli Çerçevesi, Ara Rapor, BMOP, Şubat 2007, Ankara.

lisi ve belediye meclisleri bünyelerinde kurulmaya başlanmıştır. Bu kentlerde YEOP kapsamında yapılan çalışmalar devam etmektedir.¹⁴

ANKARA ÖRNEĞİ

Kadınların Yerel Karar Mekanizmalarına Katılımı

Kadınların yerel karar alma organlarına katılım ve temsili konusunda Türkiye geneline benzer bir tablo görülmektedir. Ankara ilinde yerel meclislerde kadın temsili Türkiye ortalamasının üstünde olmakla birlikte yeterli değildir. İl genel meclisinde 4 kadın üye, Büyükşehir Belediye Meclisinde sadece 6 kadın üye bulunmaktadır. Ankara Büyükşehir belediyesi sınırları içindeki 16 ilçe ve 21 belde belediyesinin başkanları arasında kadın yoktur.¹⁵ Vali, vali yardımcısı ve kaymakamlar için de durum aynıdır. Diğer taraftan, yerel yönetimlerde karar verici mevkilerde çalışan kadın sayısı azdır. Belediyelerde kadın sorunlarına ilişkin oluşumlar görülmekle birlikte yeterli değildir. (Örnek: Büyükşehir Belediye Meclisi'nde 29 ihtisas komisyonundan biri olarak "kadın sorunları komisyonu" ve Çankaya Belediyesi Kent Konseyi'nde "kadın kurulu" vardır)

Söz konusu temsil yapısı daha eşitlikçi bir niteliğe ulaşana değin, kadın sorunlarının ve gereksinmelerinin yerel meclislere taşınmasını sağlamak için çeşitli katılım yollarını kullanmak gerekmektedir.

Ankara'da bulunan kadın örgütleri, kadınların yaşamları, sorunları ve gereksinmeleriyle ilgili önemli bir bilgi ve deneyim sahibidirler. Yerel yönetimlerin, bu birikimden yararlanma ve hizmet sunumunda işbirliği anlamında kadın örgütleriyle olan ilişkileri sınırlı olmuştur, süreklilik kazanmamıştır. Ankara Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı(2007-2011)'nin hazırlanmasına kadın örgütlerinin katılımı olmamıştır. Gerçekte "**sivil toplum örgütlerinin baskısı**"nın bir tehdit olarak yazıldığı Stratejik Plan¹⁶, katılımcı ve demokratik bir yerel yönetim anlayışından çok uzaktır. Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin internet sitesinde, "**Ankaralı kadınların görünürlülüğü**" ancak "**yoksullara yardım**", "**beceri kursları**" ve "**hanımlar lokalleri**" ile sınırlıdır.

Diğer taraftan, Ankaram Platformu kuruluşundan beri içinde yer alan kadın örgütleri yayınlanan bildiri ve eylemlere katkıda bulunarak kente sahip çıkma kararlılıklarını göstermeye devam etmektedirler. Bunun yanında semt merkezli derneklerin yönetim ve etkinliklerinde kadınlar aktif bir rol oynamaktadır. (Örnek: Kavaklıderem, Çayyolu Yenimahalle dernekleri gibi)

Ne yazık ki, siyasi partilerin yerel yönetimler için aday belirleme kriterleri arasında "yaşadığı semte, kente sahip çıkma" bulunmadığı için bu gibi etkinliklerdeki yoğun kadın katılımı ve etkisinin genelde temsili katılıma ve seçimlere yansımadağı ve dolayısıyla yerel yönetim hizmetlerine de gereği gibi yansıtılmadığı görülmektedir.

Kadınların Kentsel Hizmetlerden Eşit Yararlanması

Ankara'da yeterli olmasa da kadınlara özel yerel yönetim hizmetleri olarak tanımlayacağımız çeşitli uygulamalar vardır. (Örnek: sosyo kültürel faaliyetleri yapmaya olanak veren Büyükşehir Belediyesi hanımlar lokalleri, Bel-Mek kursları). Ancak, yerel hizmetler kadınların gereksinmelerine yönelik çalışmalara dayanmadığı için gereksinmelerini karşılamaktan uzaktır.

14 daha ayrıntılı bilgi için bkz. www.bm.kadinhaklari.org

YEOP uygulamalarına ilişkin bazı örnekler: Kadın örgütlerinin "yerel meclisleri izleme birimleri" oluşturmaları (Van, Kars, Şanlıurfa, Trabzon), sığınma evi, kadın geçiş istasyonu açılması (İzmir-Karşıyaka, Şanlıurfa) eşitlik için farkındalık yaratma kapsamında çeşitli eğitim çalışmaları yapılması ve eğitim birimleri kurulması (İzmir, Trabzon, Şanlıurfa, Nevşehir, Van, Kars), kız yurdu yapımı (Kars, Şanlıurfa) Kadın danışma ve toplum merkezleri açılması (İzmir, Trabzon) belediye ve il özel idaresi bütçesinden kadınlara yönelik çalışmalar için ödenek ayrılması (Kars), kentlerin çoğunda varolan semt merkezlerinin sayısının artırılması, kadınlar için yeni spor alanları düzenlenmesi, çamaşırhane açılması, kadın danışma merkezleri açılması, engelliler için yapılan kent içi düzenlemelerin artırılması, kent aydınlatmasında iyileştirme çalışmalarına başlanması, toplu taşın aracı sürücülerine kadın hakları eğitimi verilmesi (Şanlıurfa) ile 3 sokağa kadın adı verilmesi (Kars).

15 İl genel meclisinde kadın üye oranı: % 3.5 (Türkiye ortalaması:%1.75), belediye meclislerinde %4.8 (Türkiye ortalaması: %2.32) kaynak: Erol Tuncer, "Siyasette Kadın, SDD yay.ankara 2006, s.44-87-99.

16 Daha ayrıntılı bilgi için bkz. Ankara Belediyesi Stratejik Planı(2007-2011) Bölüm 2.4 Belediye Yönetimi GZFT Analizi/B.Zayıf Yönler,D.Tehditler s.8

Öncelikle kent bazındaki istatistiki verilerin cinsiyet ayrımlı olarak toplanması ve kadınların kentsel hizmetlere yönelik gereksinimlerini ve taleplerini ortaya çıkaracak çalışmalar eksiktir.

Kamusal alanlarda (sokak, park, spor alanı, durak vb.), toplu taşın ve yaya ulaşımında kadınların kullanımını kolaylaştırıcı düzenlemelerin yapılması, sosyo-kültürel mekanların kadınların katılımının sağlanmasına yönelik olarak sayılarının ve ulaşılabilirliklerinin artırılması, engelli ve yaşlı kadınlara yönelik düzenlemelerin yapılması, toplu konut alanı ve kentsel dönüşüm projelerinin yapımında cinsiyete duyarlı bir plan ve proje yaklaşımının benimsenmesi, cinsiyete duyarlı bütçe yapılması, kentsel hizmetlerin mahalle ölçeğinde verilmesi ve yaygınlaştırılması, Ankara'nın "eşitlikçi kent" olabilmesi için kentsel hizmetler alanında yapılması ilk akla gelenler arasındadır.

ÖNERİLER

Kadınlar için **"yaşanabilir kent - eşitlikçi kent"** bir hayal ürünü değil, eşitlikçi yerel politikaların bir sentezidir. Bu bağlamda, kent nüfuslarının yarısını oluşturan **kadınların kentli haklarından gerçek anlamda yararlanmaları da, kentin ve kentlilerin yaşam kalitesini yükseltecektir.**

Bu, özetle: **kadınların yerel karar alma organlarına katılım ve temsili, kadınlara özel yerel yönetim hizmetleri verilmesi yanında tüm yerel yönetim hizmetlerinin kadın erkek eşitliği açısından değerlendirilerek uygulanmasını gerektirir.**

"Yaşanabilir kent – Eşitlikçi kent" kavramı bağlamında, Ankara özelinde, yeni göreve gelecek yerel yöneticilerin öncelikle ;

- yerel yönetimler, yerel kadın örgütleri özel sektör ve meslek örgütlerinin yeterli temsilcilerinin yer aldığı katılımcı bir süreçte hazırlayacak,
- yerel yönetimlere, kadın erkek eşitliğini sağlamak için yapması gereken işlerin genel çerçevesini çizecek,
- kadın örgütlerine yerel yönetimlerle işbirliği oluşturmak ve yapılanları/ yapılmayanları izlemek için yol gösterici bir araç olarak kullanılacak,
- tüm tarafların kadın sorunları ve buna yönelik kamusal çözüm önerileri hakkında görüş, istek ve yükümlülüklerini netleştirmeye yardımcı olacak,

Ankara Yerel Eşitlik Eylem Planı'nın hazırlanmasına öncü olarak;

- YEOP'nda önerilen yeni hizmet sunum birimlerini kurması ve /veya aynı görevi üstlenecek mevcut birimlerin belirlenerek görevlendirilmesini sağlaması,
- Toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımını benimseyen hizmet sunucu personel yetiştirmesi,
- Yerel kararlara kadınların katılımını artırmak için, yerel yönetimlere ilişkin mevzuatın tanıdığı olanaklardan yararlanmayı kolaylaştırması, (yerel meclislere, ihtisas komisyonlarına katılım, gönüllü katılım, kadın meclisleri vb.)
- Stratejik Planları eşitliği sağlamaya yönelik olarak gözden geçirmesi ve bütçe ayırımının bu çerçevede yapması, özellikle de sağlık, eğitim, kültür vb alanların açılım ve uygulamasında kadın örgütlerinin görüşünü alması ve hedef kitle olarak kadınlara ağırlık vermesi,
- Tüm bunları kadın örgütleriyle işbirliği içinde ve onların kentsel sorunlar konusuna ilgilerini artıracak ortamı oluşturarak yapması,

Önerilmektedir.

Bunun yanında;

- TMMOB İl Koordinasyon Kurulu bünyesinde İzmir ve İstanbul'da olduğu gibi Kadın Üyeler Çalışma Grubu-Komisyonu'nun oluşturularak Ankara'nın **"kadınlar için yaşanabilir bir kent"** **"eşitlikçi kent"** olmasında, özellikle kentlilik bilinci geliştirmeye çalışmaları ve yerel yönetimlerle işbirliği yapmaları önem kazanmaktadır.

SON SÖZ YERİNE

Yerel yönetimler bu günkü yapısıyla yerel güçlerin siyasi partiler ile yürüttüğü işbirlik ilişkileri içinde belirleniyor, yerel rantların paylaşımına yönelik yapılarla yürütülüyor.

Bugün, kent planlama, kamu yararını gözetmekten çok, yerel rantların paylaşımına yönelik ilişkilerin belirleyici olduğu bir süreç olarak bunların mekanda meşruiyet kazanmasının aracı olmaktan öteye gidememenin rahatsızlığı içinde kendine bir çıkış yolu arıyor. Her yıl düzenlenen, şehircilik alanında deneyimlerin paylaşıldığı yeni yaklaşımların tartışıldığı Şehircilik Kongreleri'nin özellikle son yıllardaki temasını bu konu oluşturuyor.

Planlama hareketimizin, uluslararası planlama yaklaşımında özellikle 90'lı yıllardan başlayarak önemli bir yeri olan “ planlamada cinsiyet eşitliği” ni yeterince gündemine aldığını söylemek doğru olmaz.

Halbuki **planlamanın, toplumsal-ekonomik, kültürel ve mekansal olarak kentte yaşayan her gruba eşit fırsatlar sunma bağlamında, yerel yönetimlere katılım ve yerel hizmetlerden eşit yararlanmanın yollarını arayan kadın hareketi ile işbirliğine giderek yeni bir açılım sağlaması, kadın hareketi ile planlama hareketi arasında işbirliğini oluşturacak ortak dilin ise “kentli hakları”, “kente sahip çıkmak” ve “eşitlikçi kent” kavramları üzerinden kurulması olanaklı.**

KAYNAKÇA

Alkan, Ayten, **Yerel Yönetimler ve Cinsiyet Eşitliği: Kadınların Kentte Görünmez Varlığı-Ankara Araştırması**, Ankara 2005

Sancar Üşür, Serpil, “Siyasal Süreçlere Katılımda Kadın-Erkek Eşitliği” **Kadın-Erkek Eşitliğine Doğru Yürüyüş: Eğitim, Çalışma Yaşamı ve Siyaset**, TÜSİAD, İstanbul, 2000 s.197-258.

Bölüm 3 “Siyaset ve Kadın” **Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Sorunlar, Öncelikler ve Çözüm Önerileri** TÜSİAD, İstanbul, 2008.

Tokman, L.Yıldız- Altay Baykan, Deniz, **Genel Değerlendirme Sonuç ve Öneriler, Final Raporu**, Birleşmiş Milletler “Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı”, Haziran 2007, Ankara.

Tokman, L.Yıldız- Altay Baykan, Deniz, **Yerel Eşitlik Eylem Planı ve Yerel Eşitlik Hizmet Sunum Modeli Çerçevesi, Ara Rapor**, Birleşmiş Milletler “Kadın ve Kız Çocuklarının Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı”, Şubat 2007, Ankara .

Tokman, L.Yıldız- Alkan, Ayten “Yerel Politika ve Planlamayla Cinslerarası Eşitlik Bakış Açısının Bütünleştirilmesi: “Yarın İçin Bugünden Kampanyası” Deneyimi,”

8 Kasım Dünya Şehircilik Günü 29. Kolokiyumu - Planlamada Yeni Politika ve Stratejiler: Riskler ve Fırsatlar, İstanbul: İTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü -TMMOB Şehir Plancıları Odası, İstanbul, 2005 s. 461-471

Tokman, Yıldız- Altay, Deniz “Planlamanın Yerel Kadın Hareketi Yoluyla Açılımı” **8 Kasım Dünya Şehircilik Günü 6. Türkiye Şehircilik Kongresi – Planlama, Siyaset, Siyasalar**, İzmir : DEÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü - TMMOB Şehir Plancıları Odası, İzmir, 2006, s.237-253.

Tuncer, Erol, **Siyasette Kadın**, SDD yay:6, Ankara 2006.

KADER, “Kadınların Yerel Seçimler Bildirgesi” KADER-Ankara, 2004,, www.ka-der.org.tr

<www.bmkadinhaklari.org>

<www.onlinewomeninpolitics.org>

<www.ccre.org>

<www.coe.org>

<www.sister-cities-going-gender.org>

BASINA VE KAMUOYUNA 03.04.2013

“ KENTTE KADIN VAR!”

Türkiye’de kadınlar ilk defa 3 Nisan 1930’da TBMM’de kabul edilen 1580 sayılı Belediye Kanunu ile yerel yönetimlerde seçme ve seçilme hakkını aldılar. Kadınlara bu hakkın tanınmasından 80 yıl sonra, 29 Mart 2009’daki son yerel seçim sonuçlarına göre; Türkiye’de kadın belediye başkanlarının oranı BİNDE 9, kadın belediye meclis üyelerinin oranı YÜZDE 4,5, kadın il genel meclis üyelerinin oranı ise YÜZDE 3,5’dir.

Yani, ülkemizde her 99 erkek belediye başkanına karşılık 1 kadın belediye başkanı bile yok!

Ve her 96 erkek belediye meclisi ve il genel meclisi üyesine karşılık sadece 4 kadın üye var! Üstelik 6360 sayılı Bütüncül Yasasıyla! zaten yetersiz olan kadın temsiliyet düzeyi, belde belediyelerinin kapanması ve yönetimin merkezleştirilmesiyle kadınlar için daha da erişilmez hale getirilmiştir.

Siyasi partiler, yıllardır, Türkiye’nin kadın-erkek eşitsizliği sorununu söylemlerinde devamlı dile getirmekte ama kendi içlerinde dahi eşitlikçi uygulamalarını sürdürmektedirler.

Yerel yönetimler kamu hizmeti sunan kurumlar olarak halkın ortak gereksinimlerini karşılamakla yükümlüdür. Eğer 1930’lar da yasal olarak kadınlara tanınan seçilme haklarının gereği yerine getirilseydi;

Bugün kentlerimiz, rant ve talan mekanlarına dönüşmek yerine insanca yaşama koşullarına uygun; her kesimin erişebildiği kentsel hizmetlerin verildiği; ulaşımın otomobiller ile değil insan odaklı toplu taşıma ile desteklenildiği; çocuklarımızın okullarına yürüyerek gittiği; oyun alanlarının, parkların gasp edilmediği; obezite korkusu olmayan nesillerin yetiştiği; esnafın iflasını getiren AVM’lerin kent merkezlerinde yer seçemediği; ormanların, kültürel varlıkların korunduğu; derelerimizin özgürce aktığı; kadınların çocukların, engelli ve yaşlıların toplumsal yaşamdan soyutlanmadığı yerleşim alanları olurdu.

Yerel ve kamusal hizmet alanlarını toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayarak geliştirmeyi amaçlayan, cinsiyete duyarlı ve farklılaşan taleplere cevap veren bir yerel yönetim anlayışı, ülkemiz kadınlarının ve aslında tüm toplumun hakkıdır.

İşte bunun için biz plancı kadınlar, her siyasi partiden, yerel yönetimlerde kadınların seçilme hakkı için açık bir program ve eylem planı oluşturmasını; bu programları yerel seçim öncesinde kamuoyuna beyan etmesini bekliyor; eşit, özgür ve barış içinde yaşayan bir toplum adına, kadınların yerel siyasette eşit temsil edildiği yerel yönetimler istiyoruz.

TMMOB Şehir Plancıları Odası Kadın Komisyonu

PLANCI KADINLAR RAYO PROGRAMINDAYDI

TRT Radyo 1 de "Elmanın Yarısı" programında ikinci kez Filiz Erdekli` ye ve Bahşende Yılmaz`a konuk olduk.

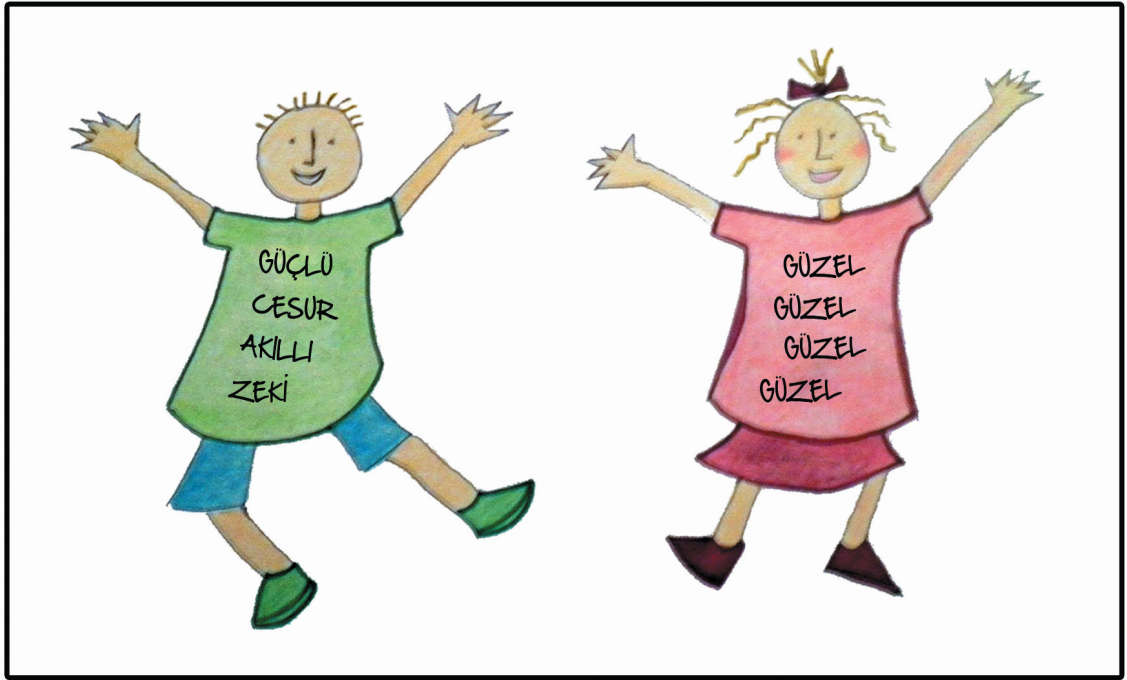
Radyo programını aşağıdaki linkten dinleyebilirsiniz:

<http://www.trt.net.tr/medya5/ses/2013/05/02/af1b307e-caea-4670-a279-bababc1d85e2.mp3>

Plancı kadınlar 30 Nisan 2013 Salı günü saat 10:00 ile 11:00 arasında TRT Radyo 1 de "Elmanın Yarısı" programında ikinci kez Filiz Erdekli` ye ve Bahşende Yılmaz` a konuk oldu. Radyo Programına, sevgili komisyon üyemiz, Plancı Kadın yüksek şehir plancısı L.Yıldız Tokman konuk olarak katıldı. Tokman, Plancı Kadın Komisyonumuzun “Kentte Kadın Var” çalışması ile yerel seçim sürecinde farkındalık çalışmaları başlattığı bugünlerde, yerel seçimler, yerel yönetimler ve kadınlar hakkında Bahşende Yılmaz ile sohbet etti.

TOPLUMSAL CİNSİYET EĞİTİMİ SEMİNERİ

PROF. DR. SERPİL SANCAR
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SİYASAL BİLGİLER FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ

TARİH : 27.04.2013 CUMARTESİ

SAAT : 14.00

YER : ŞEHİR PLANCILARI ODASI

ANKARA ŞUBESİ TOPLANTI SALONU

ATATÜRK BULVARI NO: 219/8

0312 417 87 70/4

**TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI
KADIN KOMİSYONU**

seminer

Odamız Kadın Komisyonu, 27 Nisan 2013 tarihinde Eğitim Çalışmaları kapsamında "Toplumsal Cinsiyet Eğitimi" semineri düzenlendi. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Serpil Sancar tarafından verilen seminer TMMOB Şehir Plancıları Odası, Ankara Şube toplantı salonunda, TMMOB lu kadınlar ve konuya ilgi duyan diğer konuklarımızın katılımları ile gerçekleşti.

Sancar: "Toplumsal temeli aile değil birlikte yaşamadır. Asıl kafa yorulması gereken Birlikte Yaşama'nın kurallarıdır" dedi. Cinsiyetin biyolojik farklılıklar üzerinden değil ideolojik olarak açıklanabileceğini ve bilimsel hiçbir araştırmanın cinsiyet eşitsizliğini hormonlar üzerinden açıklayamayacağını belirten Serpil Sancar, toplumsal cinsiyet tarihsel süreç içinde birey, aile, devlet, toplum açısından bakarak değerlendirmelerde bulundu. Seminer sonrasında katılımcılar ve Serpil Sancar keyifle karşılıklı sohbet ettiler.

29.04.2013 tarihli Günlük Evrensel Gazetesi

Eşitsizlik biyolojik değil, ideolojik

Derya KAYA
Ankara

TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi Kadın Komisyonu, "Toplumsal Cinsiyet Eğitimi" semineri düzenledi. Ankara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Serpil Sancar'ın konuşmacı olarak katıldığı seminere oda yönetici ve üyesi kadınlar katıldı.

Sancar, modernliğin başlama noktasından itibaren tarihsel süreci aile, devlet, toplum, birey açısından ele alarak değerlendirmelerde bulundu. Evlilik kurumuna ilişkin tespitlerde bulunan Sancar, kadının vatandaş olarak konumunu sorguladı. Cinsiyetin biyolojik farklılıklar üzerinden düşünülmesini eleştiren Sancar, bilimsel olarak hiçbir araştırmanın cinsiyet eşitsizliğini hormonlar ve genler üzerinden açıklaya-

madığını söyledi. Biyolojik farklılık denilerek bahsedilenin aslında ideolojik yorumlar olduğunu altını çizen Sancar, kadın, erkek, genç, yaşlı arasında aslında biyolojik olarak birçok şeyin ortaklığına dikkat çekti. Sancar, sorunun sürekli bir şeyleri cinsiyet gözlüğüyle okuma isteğinden kaynaklı olduğunu ifade etti.

Cumhuriyet'in aile ve annelik odaklı yapısına dikkat çeken Sancar, Cumhuriyetle "kadınlara eşit haklar verildi" görüşünün aslında bir mit olduğunu söyledi. Sancar, Cumhuriyet'in kadın politikasında hiçbir zaman kadın ve erkeğin eşit olmadığını belirterek, İslamcılığının şu an yaptığının ise erken Cumhuriyet dönemi modelini dine bulamaktan başka bir şey olmadığını kaydetti. (Ankara/EVRENSEL)

'ANNELİK MODERN BİR İCAT'

17-18. yüzyıllarda işçi mücadelelerinin yükseldiği dönemde kadınların mücadelesi içerisindeki yerine dikkat çeken Sancar, o dönemde çok yüksek oranlardaki çocuk ölüm oranlarının işçi sınıfının kendisini üretememe noktasına getirdiğini söyledi. Sancar, bu durumun kadınların evde çocuk bakması düşüncesini geliştirdiğini ve aslında anneliğin modern bir icat olduğunu belirtti. Anayasada yaşıtlırdığını ve aslında anneliğin modern bir icat olduğunu belirtti. Anayasada yaşıtlırdığını ve aslında anneliğin modern bir icat olduğunu belirtti. Anayasada yaşıtlırdığını ve aslında anneliğin modern bir icat olduğunu belirtti.

KADIN DOSTU KENTLER

ege tekinbaş*

m.s. odtü işletme (b.a) '03 /
odtü uluslararası ilişkiler (m.s) '08 /
kadın dostu kentler birleşmiş milletler
ortak program koordinatörü / ankara

Kadın Dostu Kentler, en temel tanımıyla “kadınların kentsel yaşamın tüm alanlarında eşit bir biçimde yer almasını destekleyen” kentlerdir. Bu tanımdan hareketle düşünüldüğünde, her ne kadar “kadın dostu bir kent” denildiğinde ilk verilen örnekler “kadınların bebek arabaları ya da topuklu ayakkabılar ile rahatlıkla yürüyebilecekleri kaldırımlar” olsa da, gerçek anlamda kadın dostu bir kent, kadının annelik rolünü kolaylaştırmanın ve toplumsal cinsiyete dair ön yargılar içerisine hapsolmanın daha ötesini sunabilmelidir. Gerçek anlamda kadın dostu bir kent, kadınların güvenlik ihtiyaçlarından başlayarak, kent hayatına rahat katılabilecekleri, istihdam olanaklarından erkeklerle eşit yararlanabilecekleri, kız çocuklarının örgün eğitime devam sıkıntısı yaşamadıkları, sağlık hizmetlerinin ve özellikle kadını doğrudan ilgilendiren üreme sağlığı hizmetlerinin kolay ve ulaşılabilir olduğu, kadına yönelik şiddeti önlemeye yönelik mekanizmaların ve şiddet mağduru kadınların destek alabileceği yapıların etkili ve erişilebilir olduğu, fiziksel mekanların kadınlar ve kız çocukları açısından rahat, güvenli ve eşit kullanımının garanti altına alındığı, sosyal yaşantı, ulaşım, toplu konut ve alt yapı hizmetlerinin planlama süreçlerinin toplumsal cinsiyet eşitliği prensibini dikkate alarak yapıldığı bir kenttir. Böyle bir kentin var olabilmesinin en önemli koşulu ise kadınların karar alma mekanizmalarında ve planlama süreçlerinde yer almaları ve kendilerini doğrudan etkileyen yerel politikalar üzerinde söz sahibi olmalarıdır. Oysa ki günümüzde, kadınlar kent nüfusunun yarısını oluşturuyor olmalarına rağmen yönetim ve karar verme mekanizmalarında, özellikle de yerel düzeyde, yeterli temsil edilememekte, bunun sonucu olarak da kent hayatına katılım anlamında çok ciddi bir eşitsizliğe maruz kalmaktadırlar.

* Bu metin Ege Tekinbaş tarafından Kadın Dostu Kentler Program ekibi adına kaleme alınmıştır

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın 2011 yılında yayınladığı ve "anne ölüm oranı", "ergen doğurganlık oranı", "kadının siyasi katılımı", "kadın okuryazarlığı" ve "kadının iş gücüne katılımı" göstergelerini ölçen Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksine göre Türkiye 146 ülke arasında 77.sırada yer almaktadır. Bu endeksin sonuçları Türkiye'de yaşanan toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ortaya serme anlamında çok önemlidir. Bu eşitsizliğin en yoğun yaşandığı alan ise yerel düzeydir. İstihdam, okuryazarlık, üreme sağlığı açısından incelendiğinde bölgesel farklılıkların çok yoğun şekilde yaşandığını, bu alanlarda yerel politikalar üretmekte zayıf kalabildiğimizi görmekteyiz. Örneğin, TÜİK'in Nisan 2013'te yayınladığı son istatistiklere göre Antalya'da 15 yaş üstü okuma yazma bilmeyen kadın oranı %2.77 iken, bu oran Şanlıurfa'da %16.39'a çıkmaktadır. Bu durum toplumsal cinsiyete duyarlı yerel politikalar üretmenin önemini tek başına ortaya koymaktadır.

Yerel düzeyde kadınların yaşadıkları sorunla, güçlükler, kısıtlılıklar yerel politikalar ve önlemlerle doğrudan bağlantılıdır. Oysa kadının siyasi hayata katılımına baktığımızda da, eşitsizliğin en yoğun olarak yerelde yaşandığını görmekteyiz. Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki kadın vekil oranı %14 olmakla beraber, yerel meclislere inildiğinde bu oran %3 (İl Genel Meclisi) – %4 (Belediye Meclisi) düzeylerine düşmektedir. Türkiye'deki toplam 2950 belediye başkanının sadece 29'u kadındır. Bu veriler de göstermektedir ki, kentler ve yerel politikalar geleneksel olarak erkekler tarafından tasarlanmakta ve bu tasarımlar kadın ve kız çocuklarının ihtiyaçlarını dikkate alma konusunda çok eksik kalmaktadırlar.

Kadın dostu bir kentin var olabilmesinin temel koşulu, kadınların ve kız çocuklarının kente dair gerek alt yapısal, gerek sosyal, gerekse mekânsal ihtiyaçlarının doğru şekilde analiz edilebilmesi ve bu ihtiyaçlar değerlendirilerek a) kadınlara özel kentsel hizmetler tasarlanması; b) tüm hizmetlerin toplumsal cinsiyet eşitliği açısından değerlendirilerek sunulmasıdır. Bu iki yaklaşım birbirine alternatif iki yaklaşım olmaktan öte, birlikte düşünülmesi gerekli paralel yaklaşımlardır.

Kadınlara Özel Kentsel Hizmetler: Yukarıda bazı örneklerle sayısal olarak açıklandığı üzere, kadın erkek eşitsizliği özellikle yerel düzeyde müdahale gerektiren bir sorun alanıdır. Eşitsizlikle mücadelenin yolu "herkese eşit hizmet sunumu" anlayışını terk etmekten ve "eşit kentsaşıklık" konumuna ulaşabilmek için dezavantajlı gruplara yönelik özel kamusal destek politikaları oluşturmaktan geçmektedir. Bu amaçla; yerel düzeyde kadınların kent yaşantısına eşit katılımını sağlamaya yönelik özel önlemler ve politikalar gereklidir. Örnek verecek olursak; ulaşım araçlarının ve güzergahlarının kadınların ihtiyaçlarının dikkate alınarak yapılması, sığınma evleri açılması, Kadın Danışma Merkezleri kurulması, kadınlara yönelik meslek edinme programları sağlanması gibi uygulamalar sayılabilir. Kadınlara özel kentsel hizmetler tasarlanırken en önemli nokta, kadınların kent hayatına eşit katılımının önündeki engellerin ve yerel eşitsizliklerin doğru bir analizinin yapılması ve ardından, tespit edilen eksiklik ve ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak kamusal destek politikaları oluşturulmasıdır. Bu alanda en çok verilen iyi örneklerden biri Kanada, İsveç gibi bir çok ülkede uygulanan "duraksız gece otobüsleri" uygulamasıdır. Bu uygulama kapsamında, en önemli ihtiyaçların başında kadınların gece güvenli seyahati gelen şehirlerde, kadınlar hava kardan sonra durak beklemeleri gerekmeden, durak arasında da otobüsten diledikleri yerde inebilmektedirler.

Bu tip kamusal destek politikalarını oluştururken dikkat edilmesi gereken ana nokta yerel ihtiyacı doğru tespit edebilmektedir. Örneğin, yukarıdaki örnek her ne kadar çok etkili ve önemli olsa da, çocuk ve yaşlı bakımı hizmetlerini üstlenmeleri sebebi ile gündüzleri dahi evlerinden çıkamayan kadınların yoğun olduğu kent ve mahallelerde öncelikli bir politika olarak uygulanamayacağı açıktır. Bu tip bir nüfusa sahip bir belediye ise öncelikli kamusal destek politikası olarak yeterli ve ucuz çocuk – yaşlı bakımı olanakları yaratmak, her mahalle için temel sağlık hizmetlerini erişilebilir kılmak, yoksul mahallelerde çamaşır evleri açmak gibi politikaları benimseyerek kadınların kent hayatına eşit katılımları için somut adımlar atabilir.

Hizmet Sunumunun Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Yönünden Değerlendirilmesi: Yukarıda örneklerle açıklanan kolaylaştırıcı ve kimi zaman dönüştürücü önlem ve politikalar eşit kentsaşıklık için çok önemli olmakla birlikte yeterli değildir. Gerçek anlamda kadın dostu bir kentte, verilen her hizmetin toplumsal cinsiyet eşitliği açısından değerlendirilmesi ve öncelikli olarak kadına yönelik olmayan, tüm vatandaşlara yönelik düşünülen hizmet ve politikaların da doğurabilecekleri eşitsizlikler ya da yaratabilecekleri fayda açısından gözden geçirilmesi gereklidir.

Dünyadan bir kaç iyi uygulama sunarak ilk başta karmaşık gözüken bu kavramın daha iyi anlaşılmasını sağlayabiliriz. Örneğin; İsveç'in kış aylarında çok yoğun kar ve buzlanma yaşayan Eskilstuna şehrinde kar açma ve tuz-

lama araçlarının planlaması yapılırken şehirdeki hastanelerin hasta kayıtları incelenmiş ve bu şekilde karlanma ve buzlanma sebebi ile en çok kaza yaşayan grubun osteoporoz nedeni ile kemik yapısı zayıflayan ileri yaşta kadınlar olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun hem kadınların sağlığına hem de kent hayatına katılımları üzerinde yarattığı olumsuz etkiyi göz önüne alan Eskilstuna Belediyesi kar açma ve tuzlama araçlarını Belediye'nin demografik kayıtlarını dikkate alarak bu grubun yoğun yaşadığı mahallelerde önceliklendirmiştir.

Yine bir başka örnek olarak Viyana'daki toplu konut çalışmaları verilebilir. Toplu konut her ne kadar sadece kadını ilgilendiren bir hizmet olmasa da, Viyana'da toplu konutların toplumsal cinsiyet prensibi ile gözden geçirilmesi sürecinde toplu konutlardan daha yoğun yararlananların aileler olduğu tespit edilmiş ve tek tip daireler yerine farklı aile tiplerine uyumlu (ör: tek ebeveynli aileler, çok çocuklu aileler, yaşlı bakımı gerektiren aileler, vb.) daireler tasarlanmaya başlamıştır. Süreç içerisinde kadın başta olmak üzere tüm aile fertlerinin mekan kullanma tercih ve ihtiyaçları incelenerek gerek daireler gerekse ortak kullanım alanları bu ihtiyaçlara göre tasarlanmıştır. Bu örnek Türkiye için de çok önemlidir. Ev eksenli çalışan nüfusunun %90'ını kadınların oluşturduğu Türkiye'de toplu konutlar tasarlanırken ev eksenli çalışan kadınların kullanabileceği üretim atölyeleri ya da toplu konut alanlarının içerisinde kadınların bir araya gelebilecekleri ufak merkezler ya da spor alanları planlamada ihmal edilmektedir. Özellikle kentsel dönüşüm süreçlerinde yaşam biçimleri açık ve geniş alanlardan kapalı ve küçük alanlara indirgenen çok sayıda kadının ihtiyaçlarına yönelik özel çalışmalar çoğu zaman düşünülmemektedir.

Son bir örnek olarak 1992 yılında Boliviya'da yapılan bir araştırmayı verebiliriz: kentsel hizmet eksikliklerini belirlemek üzere çalışmalar yapan bir grup araştırmacı okul yaşında olup da okula gitmeyen kız çocuk sayısı ve düzenli kullanma ve içme suyu hizmetleri arasında doğrudan bir istatistiki ilişki saptamışlardır. Bu araştırma ile ortaya konduğu şekliyle, ilk bakışta toplumsal cinsiyetten bağımsız ve her vatandaş için eşit öneme sahip görülen "su hizmeti", aslında, suyun yokluğunda suyu kaynağından taşıyanların, kaynatanların, çamaşır ve bulaşık için "suya gidenlerin" ağırlıklı olarak kadın ve kız çocukları olması sebebi ile kadının güçlenmesini ve kentsel yaşamdan eşit yararlanmasını etkileyen "cinsiyet yüklü" bir hizmet olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kentsel mekan tasarımında toplumsal cinsiyete duyarlı yaklaşımlar, her ne kadar henüz yeni yeni öne çıkan bir konu olsa da, oldukça önemli bir başka müdahale noktasıdır. Özellikle yapı fiziki çevre ve sosyo-kültürel mekanların kadınların kolayca ulaşip güvenli bir şekilde kullanabileceği yapıda ve konumda tasarlanması gerekliliği yine yerel yönetimler tarafından dikkate alınması gereken bir başka konudur. Ülkemizde henüz şehir plancıları ve kentsel tasarımcılar arasında çok da incelenmemiş bir konu olmakla birlikte, kentsel mekanların farklı kadın-erkek / kız çocuk / erkek çocuk ihtiyaçları dikkate alınarak tasarlanması prensibi kadın dostu kentlerin olmazsa olmaz bir başka ayağı olmaktadır. Örneğin Viyana'da 1997 yılından buyana oyun parkları tasarlanırken kız ve erkek çocuklarının farklı hareketlilikleri ve oyun tercihleri dikkate alınarak ortak ve eşit oyun alanları tasarlanmaktadır ve bu konu kentin Stratejik Planında yer almaktadır.

Özetle, kadın dostu bir kente ulaşmanın birinci adımı kentte yaşayan kadın ve kız çocuklarını tanımaktan, onların ihtiyaçlarını, sorunlarını ve olanaklarını doğru analiz etmekten geçmektedir. Bu adımı takiben de illerde toplumsal cinsiyete duyarlı stratejik planlar ve performans programları hazırlanmalı, il bütçeleri belirlenirken bütçelemenin toplumsal cinsiyete duyarlı yapılmasına dikkat edilmelidir. Kadınların siyasete katılımının, özellikle de yerel düzeyde, bu denli düşük olduğu Türkiye'de bu ilk adımı atmak için ek önlem ve modellemelere gereksinim duyulduğu çok açıktır.

Bu ihtiyaçlardan hareketle, 2006 yılında toplumsal cinsiyet eşitliği prensiplerinin yerel yönetimlerin planlama ve programlama süreçlerine dahil edilmesi ve bu sürece paralel olarak yerel yönetimler ile kadın örgütlerinin güçlendirmesi ve aralarındaki işbirliği fırsatlarının artırılması amacıyla Kadın Dostu Kentler Birleşmiş Milletler Ortak Programı başlatılmıştır. Programın ilk fazına Birleşmiş Milletler Kuruluşlarının yanı sıra, Sabancı Vakfı, 10 ülke hükümeti ve Kadın Sivil Toplum Kuruluşları destek vermiştir. Programın ilk aşaması 2006 – 2010 yılları arasında Türkiye'de 6 kentte; İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van'da uygulanmıştır. Kadın Dostu Kentler Programı, sürdürülebilir ve insan hakları temelli yaklaşımıyla BM Nüfus Fonu tarafından İnsan Haklarının kabul edilmesinin 60. yılı vesilesiyle yapılan değerlendirmede tüm dünyada 'insan hakları alanında yürütülen' en iyi altı proje arasına girmeyi başarmış ve Türkiye'de toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarını yerel yönetimlere taşıyan ilk proje olmuştur.

İlk Programın uygulandığı 6 kentte kaydedilen ilerleme ve İçişleri Bakanlığı tarafından yayınlanan genelgenin etkisi ile pek çok kent benzer bir çalışmayı uygulamak istemiştir. Bu doğrultuda toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve kadınların karar mekanizmalarına katılımlarının artırılması amacıyla birçok yerel yönetim kendi illerinde de “Kadın Dostu Kent” modellerini uygulaması isteği ile başvurmuştur. Bu olumlu gelişmelerden hareketle, Kadın Dostu Kentler -2 Ortak Programı, birinci fazın bıraktığı noktadan, toplumsal cinsiyeti yerel yönetime dâhil etmek için İçişleri Bakanlığı, yerel yönetimler, yerel kadın STK’lar ve tabandan gruplar için idari ve kullanışlı araçlar sağlama amacıyla 2011 yılında başlatılmıştır. Programa dahil olma isteği ile başvuran aday iller ‘kapasite’ ve ‘ihtiyaç’ esasına göre sıralanmış ve yeni Program illerinin seçimi için değer ağırlıklı değerlendirme yapılmıştır. Yapılan haritalama çalışmasının sonunda 7 yeni il (Adıyaman, Antalya, Bursa, Gaziantep, Malatya, Mardin, Samsun) Ortak Program’a dahil olmuşlardır.

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Kadın Dostu Kentler 2 projesinin ulusal ortağı ve temel paydaşıdır. UNFPA (Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu) ve UNDP’nin (Birleşmiş Milletler Kalkınma Fonu) ortaklaşa yürüttükleri Kadın Dostu Kentler Programı’nın 2. aşaması, İsveç Uluslararası İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (SIDA) tarafından finanse edilmektedir.

Kadın Dostu Kentler – 2 Ortak Programı 2. yılını tamamlamış olup bu süreçte Program illerinde **Yerel Eşitlik Mekanizmaları (İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulu, Kadın Erkek Eşitliği Birimleri ve Meclis Kadın Erkek Eşitliği Komisyonları)** kurulmuş ve bu mekanizmalar işler hale getirilmiştir. Her ilde bu mekanizmaların öncülüğünde **Yerel Eşitlik Eylem Planları (YEPP)** katılımcı bir yaklaşım ile hazırlanmış, İl Kadın Hakları Koordinasyon Kurulları tarafından onaylanmış, kurumların (İl Özel İdaresi, Belediye, Kalkınma Ajansı, İl Müdürlükleri) **stratejik planlarına ya da 2013 İş Planlarına dahil edilmiş ve toplamda 620.000 TL’nin üzerinde bir bütçe yerel kurumlar (belediyeler ve il özel idareleri) tarafından YEPP’lerin 2013 yılı faaliyetlerinde kullanılmak üzere tahsis edilmiştir.** Program’ın ilk fazdan bu yana ortağı olan dört ilde (İzmir, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon) **Mahalle Kadın Yönetim Sistemleri (Komiteleri - Kurulları)** oluşturulmuş, yapılan çalışmalarla yerel yönetimlerin en küçük ayağını oluşturan mahallelerde hak tabanlı kadın örgütlenmeleri yaratılarak kadınların sorun tespiti ve çözüm arayışı süreçlerine katılmaları ve kent hizmetlerine erişimlerinde söz sahibi olmaları sağlanmıştır. Ayrıca; Türkiye’de yerel düzeyde **toplumsal cinsiyet eşitliğinin yasal dayanakları** ve Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülükleri karşılaştırmaları olarak incelenmiş ve yerel düzeyde bir toplumsal cinsiyet eşitliği mekanizması için yasal önerilerin bulunduğu bir çalışma yürütülmüştür. Sivil toplumun süreçteki yadsınamaz rolü çerçevesinde Kadın Dostu Kentler 2 Projesinin uygulandığı 12 ilde Yerel Eşitlik Eylem Planlarında (YEPP) sivil toplumun üzerine düşen sorumlulukları hayata geçirmesi ve kamu kurumları / yerel yönetimler ve Sivil Toplum Örgütleri arasındaki ortaklıkların desteklenmesi amacıyla 2013 ve 2014 yıllarını kapsayan bir **Hibe Programı** başlatılmıştır.

Kadın Dostu Kentler Programı’nın en önemli başarısı katılımcı bir yaklaşımla oluşturulan Yerel Eşitlik Eylem Planları ve Program illerinde kurumsal bir kimlik kazanmış olan Yerel Eşitlik Mekanizmalarıdır¹. Programın tespit ettiği en önemli ihtiyaçların başında ise yerelde cinsiyete duyarlı veri toplanması konusundaki bilgi ve kapasite eksikliği ve Yerel Eşitlik Mekanizmalarını içine alacak bütüncül ve katılımcı bir yönetmelik eksikliği gelmektedir. Kadın Dostu Kentler BM Ortak Programı önümüzdeki dönemlerde kurduğu modeli bu eksikleri tamamlayacak şekilde geliştirmek ve Türkiye geneline yaymak için çabalayacak ve Türkiye’deki tüm kadın ve erkeklerin Avrupa Kentsel Şartı’nın öngördüğü eşit, katılımcı ve sürdürülebilir kentlere kavuşması için çalışmalarına devam edecektir.

1 Kadın Dostu Kentler Birleşmiş Milletler Ortak Programı, Yerel Eşitlik Mekanizmaları ve Yerel Eşitlik Eylem Planları ilgili daha fazla bilgi için www.kadindostukentler.org’u ziyaret edebilirsiniz.

SINIRLARIN KADINLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ !!!

şilan dalgın

ktü ş.p '12 / nusaybin belediyesi / mardin

Mardin il sınırından 30 km uzaklaştırdıktan sonra sınır telleri ile çevrili araziler ve yol devam eder; tellerin kaybolacağını düşünürken tellerin bizi içine aldığını; her 200 metrede bir “mayınlı alan girilmez” yazısını gördükçe arabanın yan yatıp GÜM diye patlayacağını hissedersiniz. Sonunda Nusaybin’e geldiğinizde de mayınlı alanlarda bitki toplayan kadın ve çocukları, top oynayan çocukları, hayvan otlatan kadınları ve piknik yapan aileleri görürsünüz. Ne kadar ilginç değil mi?

Nusaybin, Mezopotamya’nın en eski kent yerleşmelerinden birisi olarak bilinmektedir. Nusaybin’in en eski yerleşimi bugün mayınlı saha içerisinde bulunan Nisibis höyüğüdür. Eski Roma kalıntıları ve Eyyubiler’den kalma tarihi Bağdat köprüsü Nisibis Höyüğü içerisinde kalmaktadır.

Sadece arabalar patlamıyor. Tarihi, doğayı, insanlığı yok eden sınır telleri ve mayınlar asıl tarihin, doğanın ve insanlığın içinde olan KADINLARI yok ediyor.

Hal böyle olunca da Nusaybin’de en çok dikkat çeken şey, sınırın her iki yakasında birbirlerini uzaktan izleyen akrabalar, kendilerine harçlık çıkartmak için mayınlı bölgede ilaç yapımında kullanılan “Kapari” adlı bitkiyi toplayan çocuklar ve kadınlar, sınırda çobanlık yapmak zorunda kalan kadınlar oluyor.

İşte savaşın gölgesinde, sınır tellerinin dizildiği Nusaybin...

Sınır Teli Ve Mayının Hikayesi

Mayınların tarihi bir asır değildir. Dünya on binlerce yıl mayınsız kendini korudu. Ne oldu da birden bire “**Parsel Parsel**” dünya mayınlarla bölündü. Yine ne oldu da mayın deyince akla; patlama, kopan bacak, kol, kör olan göz ve ölüm gelmesine rağmen, insanlık bu kadar mayını kabul etti.

Bu kadar kısa bir sürede nasıl böyle etkili oldu ve nasıl yaygınlaştı sorusunun yanıtı “**İktidar**”dır. İktidar **Erkek Egemen Zihniyettir**. Önce mayınları döşemek için parselasyon yaptılar daha sonra insanların kollarını, ayaklarını, gözleri ve bedenlerini patlattılar ve en önemlisi bu yaparken de kadınları eve kapattılar. Kadınları birilerine bakmakla meşgul ettiler ve dostlarından, akrabalarından, ailelerinden kopardılar. Kadınları sessiz kılıp **meşrulaştırdılar** ve mayınlı arazideki mayınların sesini daha çok çıkarmaya başladılar. İktidar kendini tutamaz hale geldi; bununla da yetinmedi halkların arasına mayın döşeyip ilişkileri yasaklamak için kullandı.

Türkiye topraklarında yaklaşık 1 milyon mayın var ve Türkiye’de her 3 günde bir kişi yaşamını yitiriyor ya da sakat kalıyor. Mayın döşenen alanların büyük bir kısmı tarım amaçlı kullanılan alanlar. Suriye sınırında bulunan yerleşim yerleri, sınır şeridi boyunca mayın döşenen kilometrelerce alan sadece tarım topraklarını katletmiyor; İnsanlığı **Yok Edip Ölümün Var Olduğu Mekânlar haline** getiriyor. Toprağı, yani kadın yaşamının en önemli temel elemanını mayınla etkisiz elemana dönüştürüyor.

Toprak nedir? Verim, tanrıça, üretim yani **KADIN** demektir. Kısacası **Kadınlar katledilmektedir.**

Sınır nedir? Her dakika, her yer, her mekânda yeni bir kısıtlama, insanları ayırıştırarak yeni bir gruplamadır. Her sınır teli bir kadının var oluşunu yok etmektedir.

Mayın nedir? Patlama sonucu oluşan acı gerçektir. Mayın iktidar, parsellenmiş toprakların noktaları, erkek egemen zihniyettir. Mayın doğayı, çocukları, kadınları, hayvanları katletmektedir. Erkek egemen zihniyet de aynı. Erkek egemen zihniyetinin tabelasında da “aman yaklaşma döverim, söverim, tecavüz ederim” diye yazmıyor mu? Sınırlar yalnızca kentleri bölen iktidarlarla değil, kent içindeki Erk(Ek) egemen zihniyette de yaşatılmakta, kadının yaşamı paramparça edilmektedir.

Sınırlar Ve Kadın Bedeni

İktidar, devamlı olarak bedenimizi, hayatımızı, yaşam alanımızı sınırlamaktadır. Mayınlı alanlar yani sınırlandırılmış kentler iktidar savaşı ile ortaya çıkmıştır. Sınırlar paylaşılrken çok düşünülmüş, katliamlar yapılmış ve hayatımızı nasıl parçalayacakları üzerine planlar gerçekleştirilmiştir. Sınırlar oluşturulurken erkek egemen zihniyet sadece parayı, koltuk sevdasını düşünür. Kadınları, çocukları ve kopan aileleri düşünmez. Kadın bedeninin yaşamı sınırlanır.

Kesin Olarak Sınırlar, erkeklerin kadınlar üzerinde oluşturduğu baskıları artırmakta, kadınların yaşam alanlarını daraltmaktadır.

Rica Etsek Erkek Egemen (Devlet) Zihniyet Bir Adım Yana Çekilse; Asıl Kendi Varlıkları “Sınır” Olan Erkekler Çekilse Önümüzden; Biz Kadınlar Bir Adım Yürüsek; Sınırlar Kalır Mı ?

HALİME BAKIR (55 yaşında) ile kısa söyleşi:

-Mayınlı Alanın Üzerinizdeki Etkileri Neler?

20 yıl önceydi komşumuzun oğlu mayınlı alanda top oynarken mayın patladı. Ölen çocuk 15 yaş civarındaydı. Mayınlı bölge olma korkusundan annesi evladının bedenini o alandan çıkartamadı. Ara ara gidip oğlunun bir parçasını alıp geliyordu. Böyle tüyler ürperten bir olay ve buna benzer bir sürü olaya da tanık olduk Mayınlı bölge olması oldukça rahatsız ediyor.

-Mayınlı Bölge Yerinde Ne Olmasını İsterdiniz?

Mayınlı bölge yerine oyun alanı, piknik alanı, yeşil alan yapılması hem kadınlar hem de çocuklarımız için çok iyi olur.

-Mayınlı Alanları Kullanıyor Musunuz?

Evet; hayvanlarımızı otlatıyoruz, kansere iyi gelen bitkiler (kapari) var onarı topluyoruz, bitkileri toplayıp satıyoruz.

NEDEN CİNSİYETÇİ PLANLAMA?

melis oğuz¹

odtü şbp '05 / berlin teknik üniversitesi - itü / istanbul

Çeşitli sebeplerle, ihtiyaçları ve hassasiyetleri ana-toplumunkinden farklılaşan ve dolayısıyla ihtiyaçları (yeterli düzeyde) karşılanmadığı için dezavantajlı gruplar, mekânsal olarak da dışlanmaktadır. Bu dışlanma süreci ve seviyesi, toplumsal dinamiklere göre değişkenlik gösterebilmektedir. Kentsel ve sosyal politikalar, dil, din, renk, cinsiyet, yaş, fiziksel ve zihinsel sağlık gibi toplumdaki bireyleri birbirinden ayıran eksenlerde yoksulluk ve sosyal dışlanmaya doğrudan maruz kalan insanların tecrübelerinden yeterince yararlanmamakta, özellikle de kadınların karşılaştıkları spesifik sorunlara çözüm üretmemektedir (Daly, 2000; Daly ve Rake, 2003)². Çalışmaların da ortaya koyduğu üzere, yoksulluk da sosyal dışlanma da kökten cinsiyetlidir ve politikalar hala kadın ve erkeklerin farklı deneyimlerini görmezden gelmektedir (Glendinning ve Millar, 1992; Walby, 1997)³. Yeterince hassasiyet gösterilmediğinde, kentsel politikalar sosyal dışlanma sorununu artırıcı bir etken dahi olabilir (Gosling, 2008:607)⁴.

Mutluer'in de çok kuvvetli bir şekilde ifade ettiği gibi, "toplumsal cinsiyete dair gerçekleri, coğrafyadan bağımsız, kültürel fotoğrafından, politik ikliminden ve iktidar mekanizmalarından ayrı düşünerek anlamak imkansızdır" (2008: 17)⁵. Ayten Alkan⁶, kentsel planlarının kadınların özel ihtiyaçlarına yönelik geliştirilmemesi durumunu şu şekilde özetlemektedir:

Türkiye'nin yerel politika ve planlama deneyiminin türlü katmanlarında (temsil, hizmetler, kurumsal yapı ve süreçler...) bugüne değin kadınlara yer açılmamış olması, yer açıldığında da o yerin "kıyıda, 'sosyal ve kültürel' olarak nitelenen ikincil alanlar"la sınırlı olmaktan sıyrılabilmesi, cinsiyet körlüğünü kaçınılmaz olarak birlikteliğinde getiren bu erkek-egemen yapının toplumsal mekanda cinsler arası eşitsizliği azaltmak bir yana yeniden üretici bir rol oynaması, hem daha demokratik bir toplum hem de daha yaşanır ve adil bir dünya özleminin önündeki engellerden biri olagelmıştır (2005: 470).

1 Berlin Teknik Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Doktora öğrencisi; İstanbul Teknik Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü Öğretim Üyesi.

2 Daly, Mary (2000) *The Gender Division of Welfare: the Impact of the British and German Welfare States* Cambridge: Cambridge University Press.

Daly, Mary ve Katherine Rake (2003) *Gender and the Welfare State: Care, Work and Welfare in Europe and in the USA* Cambridge: Polity.

3 Glendinning, Caroline ve Jane Millar (1992) *Women and Poverty in Britain in the 1990s* Hemel Hempstead: Harvester-Wheatsheaf.

Walby, Sylvia (1997) *Gender Transformations* Londra: Routledge.

4 Gosling, Victoria (2008) "Regenerating Communities: Women's Experiences of Urban Regeneration" *Urban Studies* 45:3 ss. 607-26.

5 Mutluer, Nil (2008) "Türkiye'de Cinsiyet Hallerinin Sınırları: 'Namusallaştırma'" *Cinsiyet Halleri: Türkiye'de Toplumsal Cinsiyetin Kesişim Sınırları* içinde Nil Mutluer (der.) İstanbul: Varlık Yayınları ss. 14-30.

6 Alkan, Ayten (2005) *Yerel Yönetimler ve Cinsiyet: Kadınların Kentte Görünmez Varlığı*, Ankara: Dipnot.

Katılım, kamusal alanda görünürlük, dezavantajların yok edilmesi gibi konuların sosyal bilimlerin pek çok farklı alt disipliniinde hararetili şekilde tartışılacağı günümüzde, demografik olarak toplumun yarısını oluşturan kadınların, kentsel mekandaki dezavantajlı durumlarının tespit edilmesi, hem şehir planlama hem de cinsiyet çalışmalarına yeni kavramların geliştirilmesi ve üretilmesi açısından da faydalı olacaktır.

Kamusal mekanda var olmanın ve görünürlük kazanmanın en önemli koşullarından birisi istihdamdır. Türkonfed'in 2007 yılında çıkardığı *İş Dünyasında Kadın* kitabına göre kırsal kesimde kadının ücretsiz aile işçisi olarak çalışması nedeniyle işgücüne katılım oranı %33 iken, kentte bu oran %19,9'a geriliyor⁷. Kentteki çalışan kadın nüfusun azlığı, sadece "çalıştırılmayan" kadınların değil, toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle enformel ve kayıt dışı sektörde yoğunlaşan kadınların oranını da göstermektedir (Elçik, 2008)⁸. Yine de, kentsel organizasyonun kadınların görünürlüğünün azalmasıdaki ekonomik, sosyal ve fiziksel bariyerler dikkatle değerlendirilmelidir. Özellikle kırdan kente göç ederek sosyal ağlarından kopan kadınlar üretim ve yeniden üretim "yükümlülükleri" arasında sıkışmakta, bununla beraber bu "yükümlülüklerini" yerine getirebilecekleri mekânların fiziksel uzaklığı, ulaşımın zorluğu, güvensizliği ve uzunluğu vs. gibi etkenler kadınların tercih yapma olanaklarını ortadan neredeyse kaldırmaktadır. Kentsel ekonomide rekabet etmek ise bu yükümlülükler arasında ikilem yasayan kadına hem ücret eşitliği hem de ise alım sırasında dezavantajlı koşullar sunmaktadır. Dolayısıyla, cinsiyetçi planlamayı sadece fiziksel mekanda çözüm aramak olarak algılamak çok sığ bir anlayış olacaktır; sosyal, ekonomik ve mekânsal politika ve planların birbirleriyle uyumlu, koordineli çalışabilmesi için çok daha üst aşamada bir strateji olarak cinsiyetin özellikle kentsel mekanda dezavantajlılık sebebi olabileceği kabul edilmeli ve bununla mücadele etmek önemli bir politika hedefi olarak tespit edilmelidir.

Cinsiyetçi planlamanın özellikle sürekli olarak kendisine şu soruları sormayı ilke haline getirmesi önem teşkil etmektedir "toplumsal cinsiyet rolleri, algısı ve biçimi nasıl değişmektedir; bu değişimin fiziksel çevrenin biçimi ve değişimi arasındaki ilişki nedir; bu değişim ne gibi yeni anlayış, beklenti ve ihtiyaçlar doğurmaktadır?". Cinsiyetçi planlama, kadınları tek bir sınıf olarak ele almaktan kaçınmalı ve statükocu bir anlayış sergilememelidir. Toplumun dinamik olduğunun kabul edilmesi, planlamanın da bu dinamizm ile paralel yeni çözüm önerileri getirebilecek esneklikte olmasını gerektirir. Feminist çalışmalar toplumsal cinsiyet ilişkilerindeki değişimin kentsel biçimde dönüşümlere yol açtığını ortaya koymaktadır (Mackenzie, 2002: 271)⁹. O halde, tam tersi bir hareketliliğin de mümkün olduğu ve mümkün kılınmasının gerekliliği, cinsiyetçi planlama anlayışının da temelini oluşturmalıdır.

amy rice: <http://www.inspirationgreen.com/reuse-of-old-maps.html>

7 Türkonfed [Türk Girişim ve İş Dünyası Federasyonu] (2007) *İş Dünyasında Kadın* İstanbul: Artpress.

8 Elçik, Gülnur (2008) "Öcüler ve Örtüler: Göstermemenin Tragedyası" *Cinsiyet Halleri: Türkiye'de Toplumsal Cinsiyetin Kesişim Sınırları* içinde Nil Mutluer (der.) İstanbul: Varlık Yayınları ss. 44-60.

9 Mackenzie, Suzanne (2002) "Kentte Kadınlar" *20. Yüzyıl Kenti* içinde Duru, Bülent ve Ayten Alkan (çev., der.) Ankara: İmge Kitabevi ss. 249-283.

KADINA YÖNELİK ŞİDDET MİTOLOJİ DEĞİL, BİR GERÇEK!

filiz hekimoğlu

gü şpb '91 / şpo ankara şube yönetim kurulu sekreter üye / serbest şehir plancısı / ankara

Efsaneye göre Zeus, Nykteus'un kızı Antiope'yi görüp, onunla birlikte olmak ister. Ancak genç kadını ikna edemeyeceğini anlayan Zeus, kurnazca bir plan uygular. Bir gün keçi ayaklı Satyros şekline bürünen Zeus, Olympos'tan aşağı iner ve ağaçların gölgesinde uyuyan Antiope'nin yanına uzanarak onunla birlikte olur. Bu birliktelik ile Antiope ikiz çocuklarına hamile kalır. Ne var ki, istediğini elde eden Zeus, Antiope'yi terk ederek onu yalnız bırakır. Yaşadıklarını ve kimden hamile kaldığını kimseyi anlatamayan Antiope, babasının hışmına uğrar. Yaşadığı her gün, bir önceki günden çekilmez ve işkencelerle dolu geçer. Sonunda ölüm korkusu ile yaşadığı bu yaşama dayanamayan Antiope, baba evinden kaçarak Sykion'a sığınır.

Sykion kralı Epopeus, bu güzel ve alımlı kadına aşık olur; onunla evlenir. Yaşadığı acı dolu günlerin geride kaldığını inan Antiope yanıldığını kısa zaman sonra anlar. Çünkü babası Nykteus, üzüntü ve utanç yüzünden yaşamına son vermeden önce kardeşi Lykos'tan, Antiope ile kocası Epopeus'tan intikam almasını ister. Abisinin isteğini yerine getirmeyi hedefleyen Lykos, Sykion'a saldırır ve kral Epopeus'u öldürür. Yeğeni Antiope'yi ise hamileliğine aldırmadan zincire vurarak esir alır. Sykion'a dönüş yolunda iki çocuğunu doğuran Antiope, Lykos'un emri ile bebeklerini ölüme terk etmek zorunda kalır. Ancak bebekler bir çoban tarafından bulunur ve yetiştirilir. Zethos ve Amphion isimli bu iki kardeş yıllar sonra Boiotia'ya kral olup Thebai şehrini kurarlar.

Sykion şehrine götürülen Antiope, Kraliçe Dirke'nin işkencelerine maruz kalır. Her daim bileklerinden kelepçeli aşağılanmalarla dolu, sefil bir hayat yaşar. Bir zaman sonra, bir mucize gerçekleşir ve Antiope, kendini esir alan zincirlerden kurtulur. Sykion şehrinden kaçan Antiope, çocuklarını bulmak amacıyla Kitheron şehrine gider. Yıllar sonra çocuklarına kavuşan anne, başından geçenleri anlatır. Gerçek, karşısında öfkelenen çocuklar, Sykion şehrine saldırır. Kraliçe Dirke'yi yakalayıp onu vahşice öldürürler. Parçalanmış cesedi de bir kaynağa atarlar. O günden sonra bu kaynağın adı Dirke Kaynağı olur.

Bu mitolojik bir hikaye ve gerçek yaşamla bağlantı kurmayın demeyi çok isterdim.

Aynı şekilde antik Yunan toplumlarında yaşanan bu tür olaylara, günümüz modern çağ toplumlarında rastlanmamaktadır demeyi de çok isterdim.

Ne var ki Antiope'nin yaşadıklarını günümüzde nice genç kadınlar, çocuklar yaşamaktadır.

"Güldünya" !

İsmi ilk kez 2004 yılında duyduk. Teyzesinin oğlu Servet Taş'ın tecavüzüne uğradı. 1 Aralık 2003 tarihinde oğlu Umut'u dünyaya getirdi. Ancak aile kararı ile kardeşleri tarafından infaz edilen Güldünya, oğlunu, ölümünden iki ay önce evlatlık vermek zorunda kaldı. Tecavüzüne uğradığı teyze oğlu, ölümünden 7 yıl sonra Ekim 2011'de sokak ortasında kurşunlanarak infaz edildi.

Sanatçıların adına şarkı yazdığı Güldünya, ölümünden sonra da şiddet gören kadınları için bir sembol oldu.

"O da Kuyruğunu Sallamasaydı"

40 yaşındaki bir erkek, 13 yaşında bir çocukla birlikte olabilir mi? Olursa da "o da kuyruğunu sallamasaydı" denilebilir mi?

Kamuoyunda "Utanç Davası" olarak bilinen tecavüz vakası, 2002 yılında Mardin'de yaşandı. O tarihte 13 yaşında olan N.Ç, aralarında devlet memurlarının da bulunduğu 26 kişi ile para karşılığı ilişki girmesi için iki kadın tarafından pazarlandı. Olayın duyulması üzerine N.Ç ile ilişkiye girenler ve küçük kızı pazarlayan iki kadın hakkında dava açıldı, ancak Mardin 1. Ağır Ceza Mahkemesi, "Kızın rızası vardı" gerekçesiyle 25 sanığa alt sınırdan 5 yıl ceza verdi ve iyi hal indirimiyle sanıklar 3 yıl 2 ay ile 4 yıl 10 ay arasında değişen hapis cezalarına çarptırıldı. Ne var ki bu davada Yargıtay Başsavcılığı da, yerel mahkemenin verdiği hafif cezaları onaylayan Yargıtay 14. Ceza Dairesi'nin kararını hukuka uygun bulduğundan itiraz etmedi. Oysa olay ortaya çıkıp N.Ç. koruma altına alındığında, fiziki durumu çok kötüydü. Oturmakta zorlanan çocuk, tedavisi için tam 4 defa ameliyat olmak zorunda kaldı.

Yargıtay kararına Twitter'da isyan eden gazeteci Cüneyt Özdemir'e ise dava açıldı. Özdemir, bu duruma "N.Ç davası kararını eleştirdiğim için yargıçlar hakkımda suç duyurusunda bulunmuş. Tecavüzcüler serbest, gazeteciler mahkemeye. Utan Türkiye!" diyerek isyan etti.

“Tecavüz Cumhuriyetinde Yaşıyoruz”

Ö.Ç. nin hikayesi ise bir başka utanç kaynağı. 14 yaşındaki kız çocuğu, tam 34 erkeğin cinsel istismarına uğradı. O henüz 13 yaşındayken sanal bir müzik sitesinin chat odalarından birinde emniyet şube müdürü ile tanıştı. Olay, 2012 yılının Şubat ayında Emniyet Müdürlüğüne gelen bir ihbar mektubu ile ortaya çıktı. Anadolu lisesi birinci sınıf öğrencisi Ö.Ç'ye zorla fuhuş yaptırıldığına ilişkin ihbar mektubu savcılık tarafından delil kabul edildi ve teknik takip başlatıldı. Küçük kızın telefon ve internet kayıtları incelendi. İfadesine başvurulmuş Ö.Ç., ailesinin yanından alınarak yetiştirme yurdu'na konuldu.

Olay, İki polis müdürünün de aralarında bulunduğu, 26'sı 18 yaşından küçük, 31'i öğrenci, 34 kişinin cinsel istismarına dönüştü. Halen devam eden dava ile ilgili olarak şu an tutuklu bulunan polis müdürü hakkında "Çocuğun basit cinsel istismarı, zincirleme nitelikli basit istismar ve kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma" suçlarından 60 yıl, diğer polis müdürü E.T.hakkında ise "Zincirleme çocuğun cinsel istismarı, nitelikli hürriyetten yoksun bırakma" suçlarından 30 yıla kadar hapis cezası talep edildi. Yaşanılan olaylar karşısında Ö.Ç'nin avukatı Harika Karataş, bir soru üzerine "Bizim hukuk sistemimiz kadın düşmanıdır" dedi. Durumu Ö.Ç'nin avukatından dinleyen Gazeteci Ayşe Arman ise "Tecavüz Cumhuriyetinde Yaşıyoruz" yorumunda bulundu.

“Bingöl’de 5 Uzman Çavuş Tecavüzden Serbest”

Bingöl’de 16 yaşındaki E.A.’ya cinsel tacizde bulundukları ve tecavüz ettikleri iddiasıyla yargılanırken bir üst mahkemenin kararıyla serbest bırakılan 4 uzman çavuşun hikayesi ise 19 Haziran 2013 tarihli Hürriyet Gazetesi’nin manşetine yansıdı.

Bingöl’ün Solhan İlçesi’nde oturan 16 yaşındaki E.A, 2011 yılında uzman çavuş Y.A. tarafından kaçırılarak, cinsel istismara uğradı. Daha sonraki tarihlerde yaptıklarını arkadaşlarına anlatan Y.A’ya bu sefer de arkadaşları İ.Y., M.T., M.K. ve soyadı bilinmeyen H. adlı kişiler katıldı. Mayıs 2013 tarihinde Bingöl Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulunan E.A., söz konusu kişilerden şikayetçi olduğunu belirtti. Tutuklanan uzman çavuşlar, bir üst mahkemeye yapılan itiraz sonucu tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı. Halen devam eden davada E.A’nın avukatı Çakabay, genç kız için savcılıktan koruma isteminde bulundu.

"Korkma hamile kalmazsın"

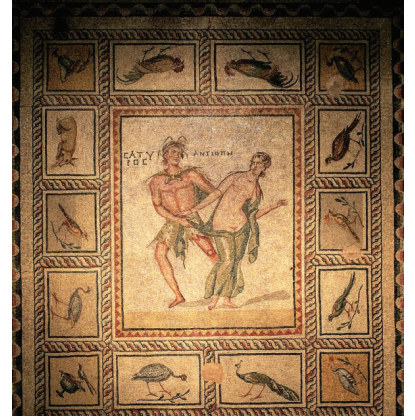
BDP’den ihraç edilen eski Siirt Belediye Başkan Yardımcısı Abdullatif Ç.’nin cinsel tacizde bulunduğu bir başka olayla ilgili soruşturma ise halen devam ediyor.

Tacize uğrayan ve yaşları küçük olan üç kız kardeş, psikolog gözetiminde verdikleri ifadede, Abdullatif Ç.’nin kendilerini gezmeye götürceğini söyleyerek kandırdığını, her cinsel taciz olayından sonra ise para verdiğini anlattı. 17 yaşındaki M.A., Abdullatif Ç. ile 2011 yılında Nevruz etkinliğinde tanıştığını, bu süre içinde sık sık kendisini arayarak elbise, gıda ve para yardımıyla bulunduğunu söyledi. M.A. ifadesinde, Abdullatif Ç.’nin Botan yoluna götürerek kendisini zorla öptüğünü, canını acıttığını, bağırmasına ve ağlamasına rağmen bırakmadığını, aksine eliyle ağzını kapatarak tecavüz ettiğini anlattı. Yaşadığı bu olay karşısında çok korkan ve ağlamaya başlayan M.A’ya, Abdullatif Ç., "Korkma, hamile kalmazsın" cümlesini kurabildi. Olayın ardından M.A’yı evinin yakınına bir yere bırakan Abdullatif Ç., olayları kimseye anlatmaması karşılığında para da verdi. Ancak Abdullatif Ç., M.A’yı rahat bırakmadı ve haftada bir kez onu arayarak, onunla cinsel ilişkiye girdi. Geçen zamanda M.A’nın yanında gördüğü 13 yaşındaki kız kardeşi S.A’yı da gözünü kestiren Abdullatif Ç., bu kıza da ilişkiye girdi. 13 Temmuz 2013 günü Siirt Emniyetine bağlı Asayiş Şube Müdürlüğü, "10 çocuk babası 62 yaşındaki Abdullatif Ç’nin otomobilinde kızlarla birlikte olduğu" ihbarını aldı. Yaşları 13 ve 17 olan çocuklar, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından koruma altına alındı.

Antiope’nin hikayesi, mitolojik. Efsaneye göre, Antiope’nin çektiği acıda Zeus hiç sorgulanmadı. İffetsiz olan Antiope, acımasız taraf ise yine bir kadın olan Kraliçe Dirke oldu. İki kadın figür, hikayenin iyi ve kötü karakterini, ak ile karayı oluşturdu. Bu trajik öykünün gerçek versiyonu bu çağda ve ülkemizde halen yaşanıyor. Hukuk sistemimizi "erkek hukuk sitemi" olarak gören avukat Harika Karataş, erkek dilinin çok fazla kullanıldığını ve kararların buna göre verildiğini belirtiyor. "Kanun maddelerine çok süslü laflar koyabilirsiniz, çok ağır cezalar vererek bu maddeleri düzenleyebilirsiniz ama kanunun uygulayıcılarını farklı bir bilinçle yetiştirmesiz ne yarar" diyor.

Oysa yarışma programındaki kadın sunucunun giydiği kıyafetinin dekoltesinin sınırlarına; hemcinsim Habertürk moda yazarı Esra Çoruh’un "O elbise, programa değil; düğün davetine uygun" şeklindeki düşüncesine; "Çocukların da o saatte TV izlediği unutulmasın" diyen sunucu Vatan Şaşmaz’ın sözlerine bakınca aslında ülkedeki sorunun çok daha derin olduğunu düşünüyorum. Kısaca insanoğlu,

**Taciz ve tecavüz, okunduğu gibi yazılır ;
ama düşünüldüğünden daha ağır yaşanır.**

antipoe, gaziantep zeugma mozaik müzesi

İZMİR'DEN SELAM.....

nursun karaburun akıncı

iyte şbp '05 / çiğli belediyesi / izmir

Herkese Merhaba,

Geçen yıl İzmir şube ile birlikte kadın komisyonu olarak neler yapmaya çalıştık özetlemek istiyorum.

İzmir Şehir Plancıları Odası Kadın Komisyonu olarak üçü yönetim kurulu üyesi 4 kişi **05.04.2013** günü şehir plan-cıları odasında **ilk toplantımızı** gerçekleştirdik (nehir yüksel, özlem şenyol, memnune bahçıvan ve ben). Bugüne kadar oda bünyesinde neler yapılabildi bundan sonra neler yapabiliriz, yapmalıyız gibi sorular eşliğinde sohbet ettik. Sonuç olarak; öncelikle birbirimizi tanımaya, komisyon üyelerini netleştirmek adına çevremiz ile irtibata geçmeye, meslek dışından da olsa bize katkı sağlayabilecek isimler belirlemeye ve daha katılımlı ve gündemli bir toplantıda tekrar bir araya gelmeye karar vererek ayrıldık. Bunun yanı sıra 1 Mayıs'ta alanlarda taşıyacağımız dö-vizlerle ilgili çalışma kararı da aldık.

İkinci buluşmamız aslında 'kentte kadın vardır', 'kadın dostu kent olur' dövizlerimizle 1 Mayıs'ta alanlarda oldu.

İkinci toplantımızı kendisini 'radikal feminist' olarak tanımlayan DEÜ'nden emekli Prof. Dr. Şenel ERGİN ile bir araya gelerek **04.05.2013** günü bir kahvaltı organizasyonu ile gerçekleştirdik. (memnune bahçıvan, özlem şen-yol, nejla baysan ve ben) Şenel hoca ile feminizm üzerine konuştuk, planlama ile feminizmi bir arada düşünmeye çalıştık ve üzerine 8 Mart'da odamızın çıkartmış olduğu kadın bültenini değerlendirdik. Şenel Hoca tüm yazıları okumuş altlarını çizerek üzerinde konuşmak istediği şeyleri işaretlemiş. Eleştirileri, değerlendirmeleri bizi dü-şünmeye zorlaması bizim için çok faydalı oldu diye düşünüyorum. Bize en çok sorduğu soru: "iyi bir planlama nasıl olur diye mi kafa yoracağız yoksa kadınlar için planlama nasıl olur diye mi?" oldu. (iyi bir planlama zaten kadınlar için de iyi olan değil midir sorusu ile birlikte)

Bundan sonraki toplantımıza Şenel hocanın açtığı kapıdan girerek, bize düşünmemizi öğütlediği şeyleri düşünmüş olarak gelmeye karar vererek ayrıldık. Bir daha ki toplantımız için ise belirlediğimiz gün **31.05.2013** idi. Akşam toplantı saatinde odada buluştuk ancak hep birlikte direk gündoğdu meydanına gitmek durumunda kaldık çünkü malum gezi olayları pek çok ilde olduğu gibi İzmir için de o gün başlamış oldu.

Gezi olayları sebebiyle toplantılara ara verdik ancak gezi olayları esnasında, birlikte izmir amarginin düzenlediği bir küfür silme eylemine katılmayı da ihmal etmedik. (özlem, ezgi ve cansu ile birlikte)

Bu arada İzmir'de yaptığımız ikinci toplantıyı takiben **11.05.2013** günü İzmir'de 3. Kadın Kurultayı Yerel Çalış-tayı gerçekleştirildi. Ben ilk defa katıldım, daha doğrusu TMMOB örgütlülüğü içerisinde herhangi bir kadın etkin-liğine daha önce katılmamıştım. Oradan aldığım izlenime göre çalıştay verimli geçmiş görünüyordu. Benim yetişebildiğim bölüm kadarıyla çalıştay süresince İş Kanunu'nda yapılan düzenlemelerde kadına ilişkin yani 'gebe kalması olası insan'a ilişkin yapılan / yapılması düşünüldüğü ifade edilen düzenlemelerle ilgili ve genel olarak ör-gütlenme kültürüne yönelik sunumlar yapan konuşmacılar oldu. Yine temsil sorunu üzerinden gerçekleştirilen tartışma bence faydalı idi. TMMOB bünyesinde özellikle üye sayısınca erkek egemen odalarda yönetim kurulla-rında var olan kadın-erkek sayısı eşitliği temel konulardan biri. Bir de İKK Kadın Komisyonu yaptığı çalışmalardan bahsetti ve Kurultaya sunulmak üzere bazı önergeler hazırlanarak çalıştay sonlandırıldı. Bu son sunumdan da an-ladığım üzere odaların genel merkezlerinin ve şubelerinin bünyesinde 'kadın komisyonlarının' kurulması kararı

geçen kurultay sonucunda alınan kararlardan bir tanesi. buna dayanarak pek çok oda genel merkezi kadın komisyonunu kurmuş ve şubeler de kurma aşamasında.

Bundan sonrasında burada nasıl bir yol izleyeceğimize dair bir fikrim yok ama yeniden bir araya gelmek gibi bir çabamız var.

PARKLARIMIZA YEŞİL ALANLARIMIZA SAHİP ÇIKIYORUZ

Dünya Çevre Günü Söyleşisi

Nuran TALU

Kent ve Çevre Bilimci

Fatma TANER EGE

Sokullu Mehmetpaşa Mahalle Muhtarı

Dilşat AKTAŞ

Halkevleri Kadın Sekreteri

Esra OĞUZ

Şehir Plancıları Odası Yönetim Kurulu Üyesi

Yer : İlkbahar Parkı /Sokullu, Ankara

Tarih : 8 Haziran 2013 Cumartesi

Saat: 16.00 - 18.00

5 Haziran 2013, Dünya Çevre Günü

Kadınların sözü...

Bizleri, hem kenti kullananlar, hem de kenti planlayanlar olarak iki kez hesaba katmayanlara sözümüz var...

Kentler yaşam biçimimizdir, kültürel değerlerimizdir, bireysel özgürlüklerimizdir, toplumsal bağlarımızdır, anılarımızdır, yani yaşam hakkımızın izdüşümüdür.

Ne tür bir kent istediğimiz sorusu, doğa ile ne tür bir ilişki içinde olacağımızda saklıdır.

Biz kadınlar doğadan ayrılmış, yapay bir çevreden ibaret, siteler, yollar ve AVM' ler ile kurgulanmış bir kentin, insanı yalnızca yabancılaştıracığını, kimliksizleştireceğini, toplumsal dayanışmayı ve hafızayı yok edeceğini söylüyoruz;

Biz kadınlar çevreyi ve ekosistemi korumanın gerçekçi bir kent anlayışı olduğunun bilincindeyiz;

Biz kadınlar çevre alanında "aktif yurttaşlık" yoluyla yeni bir sosyal farkındalık yaratılmasında itici güç olduğumuza inanıyoruz;

"Kentli hakkı" karşısındaki engellerin kaldırılması kentsel planlama, imar ve insanca yaşama koşullarına cevap veren çevre koruma alanlarında karar süreçlerine dâhil olmak için mücadele etmeye devam edeceğiz;

Kentlerin doğa değerlerinin korunarak planlamasında, demokratik danışma ve karar oluşturma süreçlerinin her düzeyinde tam bir dayanışma ile var olacağız;

Kentsel çevrenin ve doğanın bozulmasına ön ayak olan planlama uygulamalarına, rant amaçlı kentsel dönüşüm kararlarına karşı duracağız;

Gündelik hayat konusunda da uzman olan biz plancı kadınlar, çevre hizmetlerinin yetersizliğinin, insani ihtiyaçları yok sayan yapay çevrenin gündelik hayatlarımızda bizleri daha fazla yorduğunu iyi biliyoruz;

Bizler kentlerin, mahallelerin, sokakların, evlerimizin gündelik yaşamlarımızı önemli ölçüde belirlediğinin ve etkilediğinin farkındayız;

Sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını gündelik yaşamımızın felsefesi yaparak çevre dostu kent dinamiklerini canlandıracağız;

Ankara'da AOÇ, İstanbul'da Gezi Parkı, Kuzey Ormanları, Sevda Tepesi... vb doğal, kültürel, tarihi değerlerimizi, halka rağmen imara açan, rant için doğayı katlederek 'kent suçu' işleyen, üstelik bunun karşısında yaşama hakkını savunanlara gazla, copla, şiddetle saldıran anlayış, mutlak tarih içinde mahkum edilecektir.

"Ne yaparsanız yapın, biz kararımızı verdik" diyenlere sözümüz var:

"Ne yaparsanız yapın, biz de kararımızı verdik, doğamızın, kentlerimizin, parklarımızın katliamına neden olanların, bugünüme ve yarınlarımıza gözdikenlerin sonuna kadar karşısında olacağız.

Çünkü **KENTTE KADIN VAR!**

Rantçı anlayışın, parklarımıza, yeşil alanlarımıza, doğamıza yoğun bir biçimde savaş açtığı bugünde, 5 Haziran Çevre Günü'nde tüm halkımızı parklarına, yeşil alanların sahip çıkmaya davet ediyoruz.

TMMOB Şehir PLANCıları Odası KADIN Komisyonu

PARKLAR BİZİMDİR...

esra oğuz

gü, şpb '91 / şpo yönetim kurulu üyesi / ankara

Kentte yaşıyorsanız eğer, diğer kentlilerle karşılaşmalar yaşamak, toplumsal iletişime geçmek için çok fazla mekân alternatifleriniz yoktur. Son zamanlarda kentlerde bu tür ihtiyaçlar hep kapalı mekanlarda kurgulanırken açık mekanlar giderek terk edilmekte ve kapalı mekanlara dönüştürülmektedir. Elbette bunun en önemli nedeni kapalı mekanların aynı zamanda tüketim mekanları da olması ve yatırımcılarına para kazandırmasıdır. Yeni bir kamusal alan ve kentli yaşam tarzının ayrılmaz bir parçası olarak pazarlanan AVM'ler steril bir ortamda tüketicileri buluşturmakta, kentin yoksullarını dışarıda bırakarak sınıfsal ayrışmayı sağlamaktadır. Bu nedenle AVM'ler alternatifsiz ve en güvenli kamusal mekan olarak orta sınıf kentlilere dayatılmaktadır. Oysa ki, kentsel hizmetlerden ücretsiz ve sınırsız yararlanmak, giderek betonlaşmış yapay çevreden kaçarak doğal ortamlara girmek ve yeri geldiğinde Gezi parkında ve Güven parkta olduğu gibi demokratik hak talebinde bulunmak için buluşma noktası olarak kullanılabilecek yegâne kent parçaları parklar, meydanlar ve diğer açık alanlardır. Parklar toplanma alanları olarak kullanılabilen pasif yeşil alanlar olmanın ötesinde toplumsal yaşamın güçlenmesine, doğrudan sosyal iletişime olanak tanımaktadır. Sınıfsal ayrışmalar yerine toplumsal birlikteliğe ve özgürlüklere ortam oluşturmaktadır.

Parklar, özel mülkiyetin söz konusu olmadığı, kamusal alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Hiç kimsenin olmayan herkesin mekanıdır. Yaşlıların, engellilerin, kadınların, erkeklerin, çocukların... vs. süre ya da bütçe kısıtlamasına uğramadan keyfince faydalandığı ortak alanlarımızdır. Kullanıldıkça canlanır, kamuya mal olur. Herkesin ücret ödemediği yerlerdir. Tüketmeden vakit geçirebildiğimiz parklarda gelir seviyemizin ne olduğunun önemi yoktur. Kentsel özgürlüklerin yaşandığı, kentlerin panoramasının ortaya serildiği yerlerdir. Aşıkların elele dolaştığı, çocukların oynadığı, kuşların cıvıladığı, yaşlıların kentin ve toplumun parçası olarak kendini yeniden duyumsadığı, engellilerin güvenle dolaşabildiği, kısaca kentin nefes aldığı alanlardır. Aynı zamanda doğa ile insan ilişkisinin yeniden kurulabildiği, kent içindeki diğer canlıların yaşama imkanı bulabildiği park alanları, kentin iklimi ve peyzajı açısından da önemlidir.

Parkin, kent merkezinde ya da konut mahallesinin içinde yer alması, kullanıcıları açısından farklılık gösterir. Merkezde yer alan parklar, kentin demografik çeşitliliğini oluşturan kesimleri buluşturur. Merkezdeki parklar, konserler, açık hava etkinlikleri, toplantı ve demokratik gösteriler için de ideal mekânlardır. Mahalle ölçeğinde yer alan parklar ise o mahallede yaşayanlar tarafından yoğun olarak kullanılır. Kısaca kullanıcıların tipolojisinden ve kullanış şekillerinden parkların da ölçekleri anlaşılabilir. Parklar, tek başına oluşmuş mekânlar değil çevresindeki tüm yaşam alanlarının, komşuluk ilişkilerinin kesişim noktasıdır.

Parkta geçirilen zamanın niteliği ve niceliği de kentlilik kültürü ve demokrasi anlayışı ile ilgilidir. Parkın kentlilere geniş özgürlük alanları sunması, kadınların gece gündüz, herhangi bir endişe olmaksızın burada zaman geçirebilmeleri, engelli vatandaşların parkı rahatça kullanımı kentin demokrasi kültürünü doğrudan ortaya koyar. Son zamanlarda kapalı mekanlarda yaşanan sosyalleşme, parkların, açık alanların güvensiz, tekensiz olma senaryoları üzerine de kurulmuştur. Medya üzerinden yayılan 3. sayfa haberleri ile parkların hırsızlık, tecavüz, gasp gibi birçok suça ortam oluşturduğu söylemi, parkların kullanımını giderek azaltmaktadır. Yaratılan güvensizlik ortamında, özellikle parkların en yoğun kullanıcıları olan kadınların ve çocukların bu ortamlara girmesi kuşkulu bir hal almaktadır. Kadınlar için sadece parklarla da sınırlı kalmayan mekâna güvensizlik, giderek tüm açık kamusal alanlara yayılmaktadır. Kadınların külkedisi gibi belirli saatlerden sonra zorunlu olarak evlerine çekilmesi, sokakların akşamın ilerleyen saatlerinde ve geceleri erkeklere teslimi, kadınların kamusal alan kullanımını kısıtlamaktadır. Sanki toplumsal bir sözleşmemiz varmış gibi, kadınlar olarak başımıza herhangi bir bela gelmemesi için hava kararınca ortalıklarda olmamamız, olursak da başımıza gelene katlanmamız beklenmektedir.

Nihayet Gezi Parkında yaşanan gelişmeler, Türkiye’de son zamanlarda kamusal alanlara ilişkin devam eden süreç üzerine yeniden düşünülmesine sebep oldu. Kapitalizmin toplumu parçalayarak bireylere ve aileye bölmesi, bütüncül planlama yerine projeciliğin hayata geçirilmesi, mahallelerin giderek yok olarak sitelerin yükselmesi sonucu bu süreçte kamusal alanların da kapitalizmin ihtiyaçları doğrultusunda yeniden tarif edildiği ortadadır. Açık alanlar kapalı alanlara, ortak mekanlar sınıfsal olarak ayrılmış yerlere, kamusal alanlar özel alanlara dönüşmektedir. Üstelik kadınlar üzerinden yürütülen gericileşme politikaları ile kadınların hızla kamusal alanlardan çekilmesi, evlere/ özel alanlara kapanması gözden kaçmayacak bir durumdur. Bu sürecin bertarafı ancak kamusal alanlarımıza, özellikle de parklarımıza sahip çıkmamızla mümkündür.

Parklarımızı köhneleştirip yalnızlaştırmaya ve betonlaştırmalara inat, parklarımızı yeniden ve yeniden hayatımızın bir parçası yapmaya ne dersiniz? Eskiden olduğu gibi arkadaşlarımızla, eşimiz, dostumuzla parklarda buluşmak, çocuklarımızı burada yaşlıları ile bir araya getirmek, bazen kafa dinlemek bazen de doyasıya eğlenebilmek, bütün bunları yaparken de cüzdanımızı, toplumsal eşitsizliklerimizi dışarıda bırakmak için parklara çok ihtiyacımız var. Bizlere unutturmaya çalıştıkları gibi, çokça tüketmeden de sosyal ihtiyaçlarımızı karşılamak mümkün. Üstelik tüm eşitsizlikler içinde kadınlar olarak kamusal alanlara erkeklerden daha çok ihtiyacımız var...

öğrenciden....

Planlama Öğrencileri 2.Yaz Eğitim Kampı ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Semineri

Planlama Öğrencileri 2.Yaz Eğitim Kampı, çeşitli üniversitelerin şehir ve bölge planlama bölümlerinden gelen 80 öğrencinin katılımıyla 29 Haziran - 7 Temmuz 2013 tarihleri arasında İzmir ili, Selçuk ilçesi, Pamucak sahilinde gerçekleştirildi.

Her gün değişik konularda ve ilgili öğretim üyeleri ve uzmanların sunumları ile seminerler düzenlenen kampa, 8. gün “İnsan Hakları, Demokratikleşme ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” konulu seminer verildi. Çağdaş Hukukçular Derneği Başkan Yardımcısı avukat Münip Ermiş ve Uçan Süpürge Kadın Araştırma ve İletişim Derneği Proje Koordinatörü Sevna Somuncuoğlu'nun katılımlarıyla gerçekleşen seminerin moderatörlüğünü Esra Oğuz yaptı.

Seminerde, kadınlık ve erkekliğin küçüklükten itibaren başladığını söyleyen Somuncuoğlu, toplumda bu kavramlardan birinin yüceltme diğerinin ise aşağılama amacıyla kullanıldığını belirtti ve medya dilinden örnekleri öğrencilerle paylaştı. Toplumsal kadın ve erkek rollerinin belirlemeleri sonrasında ortaya çıkan eşitsizlik ve bunun yarattığı sonuçlar ele alınarak sivil toplum örgütleri ve meslek odaları gibi kurumlarda dahi kadınların iktidarı gerçek anlamda erkeklerle paylaşmadığı, bütçelerin ve karar mekanizmalarının hala erkeklerin elinde olduğunu belirtti. Somuncuoğlu, eşitsizlik ve baskılanmayla birlikte kadın hareketlerinin nasıl ve ne zaman ortaya çıktığını ve bu mücadelenin nasıl verdiğini anlattı. Feminist mücadele tarihinden kısa başlıklara değinerek feminizmin toplumda öcü / cadı işi olarak tanıtıldığını, oysa kadın ve erkek eşitliğine inanan bu yönde çalışmalar yapan herkesin feminist olduğunu söyledi.

Seminerin “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” bölümüne yoğun ilgi gösteren kadın ve erkek öğrencilerin seminerin soru cevap bölümünde yaşadıkları deneyimleri paylaşımları renkli tartışmaların orta çıkmasına neden oldu.

elif muratoğlu
odtū şbp 3. sınıf öğrencisi

Herkese Merhaba

Son 2 yıldır, Şehir Plancıları Odası, Anadolu'nun dört bir yanında Şehir ve Bölge Planlama eğitimi alan öğrencilere düzenlediği yaz kamplarıyla eşsiz bir fırsat sunuyor. Bu kamplar, her yıl bir üniversitenin 8 Kasım Dünya Şehircilik Günü'nde organize ettiği Kolokyumlar haricinde birbirimizle iletişime geçebileceğimiz ve her biri alanında uzman olan hocalarımızın deneyim ve donanımından yararlanabileceğimiz tek platform. Bu seneki TMMOB Şehir Plancıları Odası Planlama Öğrencileri Yaz Eğitim Kampı'nın katılımcılarından biri olarak söylemeliyim ki, zaman zaman rüzgarları nedeniyle seminerlerde bize zor anlar yaşatan Selçuk, Pamucak sahilinden bir çok mesleki konudaki bilgi birikimi artmış, düşünmek ve araştırmak adına defterine bir sürü ana başlık karalamış ve yıllar boyu unutmayacağı anılara sahip olmuş bir şehir planlama öğrencisi olarak geri döndüm.

Ancak bu yıl ki yaz kampını geçen senekinin bir adım önüne taşıyan çok önemli bir nokta vardı. Hepimizin bildiği üzere geçtiğimiz Haziran ayına yüreklerimizde umut tohumlarını yeşerten 'Gezi Parkı Olayları' damgasını vurdu ve olaylar sırasında bir çok halk kahramanı ortaya çıktı. Çarşı, Duran Adam, Çıplak Adam, Polise kitap okuyan üniversiteli...Ve elbette Kırmızılı Kadın, Siyahlı Kadın, elinde sapanı ile direnen teyze! 'Kadın' figürünün kendini ortaya bu kadar güçlü koyduğu bu sürecin ardından, TMMOB Şehir Plancıları Odası'nın da kadın meselesi üzerinde durması gerekiyordu elbette. Oda yöneticilerimizde dile getirdiği gibi ilk kampa bu eksik 'İnsan Hakları, Demokratikleşme ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği' konulu seminerin, Uçan Süpürge Proje Koordinatörü Sevna Somuncuoğlu tarafından verilen kısmı ile giderilmiş oldu.

Sevna Hanım'ın semineri, yaşantımıza dokunan cümlelerle donatılmıştı. Ailenin 'kız çocuğu' olmanın yarattığı çifte standarttan, kadına yüklenen toplumsal rollere kadar bir çok konuda yüzümüze buruk gülümseler yerleştiren örneklemeleri hepimizin zihninde benzer şeyler canlandırdı. Ana akım medyada durmaksızın yer alan cinsiyetçi söylemlere dikkat çekerek yaratılmak istenen algının bir kere daha farkına varmamızı sağladı. Dünyada ve bu coğrafyada kadın mücadelesinin tarihçesinden bahsetti. Yaptığı espriler ve erkek oda yöneticilerimizle ufak atışmaları semineri monotonluktan çok uzağa taşıyordu. Sevna Hanım barikatın arkasında biber gazından gözleri yanan arkadaşlarına talcidli su sıkarak genç kadının şefkatini, köyündeki derenin HES projesi ile kurtulmasına karşı çıkan, 'İşte tabut burada, tabutunu hazırlasın gelsin!' diyen ninenin kararlılığını ve varlığını hatırlamamıza izin verilmeyen daha nice duyguyu getirdi 'kapalı alan'ımıza.

Seminer'in en keyifli kısmı sonrasındaki soru-cevap kısmıydı. Bunun asıl sebebi en karmaşığından en basitine, genç kadınlar ve şehir plancısı adayları olarak taleplerimizi, kente ve kadın meselesine birlikte değinen her türlü cümlemizi birbirimizle paylaşabileceğimiz yegane ortam olmasıydı bence.

Konuyla ilgili her zaman tartıştığımız sorunlara ek olarak, günümüz şehrinin kadınların hayatını nasıl zorlaştırdığını tartıştık. Kaldırımların topuklu ayakkabılar ile yürümek için elverişli olmadığından yakındık örneğin, ya da trafikte erkek sürücüler tarafından rahatsız edilmemizden. Gece saatlerinde yürürken cinsel taciz veya tecavüze uğrama korkusu yaşamayacağımız kentler hayal ettiğimizi söyledik. Özetle, kadınlar için özgür kentler istiyorduk, bu özgürlüğü yaratacak bilince ulaşmış bir toplum düşlüyorduk.

Bu soru - cevap kısmından hepimizin çok önemli iki kazanımı olduğuna inanıyorum. İlki, 'kadın dostu kent' kavramının üstünde durmaya yönelik ilk adımı atmış olmamızdı. Eminim bu dönem, okullarındaki projelerinde bu vizyonu çalışmak isteyen bir çok arkadaşımız olacak. İkincisi ise Sevn Hanım'a kadın mücadelesinde erkeğin yerini ve onlardan beklentilerimizi soran erkek arkadaşımızın karşı cinsin aydınlık yüzünü temsil etmesi ve bu mücadelede yalnız olmadığımızı bize hatırlatması oldu.

Biz Selçuk Pamucak sahilinde 'Kadın kadının asıl düşmanıdır.' tezini yalanlar nitelikte bir dokuz gün geçirdik hep beraber. Çadırlarımızı paylaştığımız arkadaşlarımızla birbirimizin hassasiyetleri konusunda özen gösterdik, çıkan sıkıntıları birbirimizi kırmadan çözmeye çalıştık. Birbirimize her konuda destek olduk. İlk gece çekilen halay sırasında düşüp bileğimi burktuğumda henüz tanışıp kaynaşmadığım arkadaşlarım beni kaldırıp minderlere taşıdılar örneğin. Bu duyarlılık öğrenci forumları sırasında da kendini gösterdi. En hararetli tartışmalar sırasında bile bir anlayış atmosferi hakimdi ve herkes cinsiyetçi bir dil kullanmamak konusunda hassasiyet gösterdi. Kamp personeli ve oda yönetimi özellikle kamptaki kadın katılımcı nüfusunun sıkıntılarını dinleyip çözmek konusunda çaba sarfetti. Yeri geldi kendi duşlarımız bize yetmediği zaman erkek arkadaşlarımız kendi bölümlerini bize bıraktılar.

Programa bu sene eklenen 'İnsan Hakları, Demokratikleşme ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği' konulu seminer ve kampın genel atmosferi hepimize kadın konusuyla ilgili teorik ve uygulamalı önemli dersler verdi. Bütün plancı arkadaşlarıma bu deneyimi yaşamalarını sadece bu yüzden bile tavsiye edebilirim. Tatilinizin geri kalanının gönlünüzce geçmesi dileğiyle, hoşçakalın!

gezi anısı

sezi zaman

yttü şbp '07 / şpo istanbul şube / İstanbul

8 Temmuz 2013 tarihinde Vali Hüseyin Mutlu Gezi Parkı'nı açtı (!) ve biz 30 kişi Taksim Dayanışması'ndan olmak üzere 58 kişi o gün gözaltına alındık. Gezi Parkı'ndaki nöbetlerle başlayan süreç içerisinde üstümüze biber gazları atıldı, plastik mermiler uçuşturdu etrafımızda, içinde yakıcı kimyasallar olan sular sıkıldı. Dağlalım, gidelim diye değil ölelim diye yapıldı bunlar. Öldük de, 6 canımız gitti, biri hala uyuyor...

Bizler, zaten bizim olan, milyonlarca insanın mücadelesi ile AVM değil, park olarak kalabilen parkımıza gitmek isterken gözaltına alındık. En tabii Anayasal hakkımızı, önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkımızı kullanmak için basın açıklaması yapmak üzere, parka doğru yürüyorduk. Daha meydana çıkmadan çevik kuvvet duvar gibi karşımızdaydı. En önde 15-20 kişiydik etrafımızı sarmaya başladıklarında. Duvara sıkıştırıldık, itildik. Kendimizi çember içinde güvende tutmaya çalışırken tek tek alındık, darp edilerek. Gözaltı aracına kolum bükülerek, darp edilerek götürüldüm, yerlerde sürüklenenlerden önce. Camları demir örgülerle çevrili gözaltı aracına ilk kez biniyordum. Havasız bu araçta 1 saat bekletildik. Telefonla ulaşabildiğimiz herkese ulaşmaya çalıştık. Beraber olmanın verdiği gücün yanında, gece, belki de en geç sabaha bırakılacak olmamızın verdiği rahatlık vardı. Gözaltı aracında tehdit edildik. "Kapıları açın, hava alamıyoruz" dediklerimizde; "Biz size içeride daha neler yapacağız" dendi. Hem de bir kadın sivil polis tarafından. Kızamadım, üzüldüm, herhalde hiç sevilmemiş dedim.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne götürdüler bizi, Vatan Caddesinde. Kadın ve erkekleri ayırdılar, eşyalarımızı teslim etmeden önce 2 m²'lik koridorda bekletildik. Oturacak yer yoktu. Sürekli emirler geliyordu; "Yürüme! Konuşma! Ses çıkarma!" Sanki azılı suçlularmışız gibi. Çantalarımız, kemerlerimiz, hatta ayakkabı bağcıklarımız bile alındı.

Hıç bitmeyeceğini düşündüğüm merdivenlerden aşağıya indik. Havasızlık o andan itibaren kendini hissettirmeye başlamıştı. Biz kadınlar kameranın olmadığı bir depoya götürülüp çıplak aranmak istendik. Karşı çıkınca aşağılandık, "cahil" denildi bize. Erkek arkadaşlarımızı 6 kişilik hücrelere koydular, bizleri 2 kişilik.. Görebildiğim tek şey karşıdaki sağır duvar ve aramızdaki demir parmaklıklardı. Havalandırma çalışmıyor, nefes almak iyice güçleşmeye başlamıştı. Üstüne muşamba geçirilmiş bir sünger yatak olarak kullanmamız gerekiyordu. Bir de ne maceralar atlattığını bilmediğim bir battaniye vardı.

Nasıl sabaha çıkacaktık bu karanlık yerden ve nasılsa hep beraberdik. Bizden sonra gözaltına alınanlarla toplam 58 kişinin ifadesi ve parmak izlerinin alınması geriyordu. Ertesi sabah yine oradaydık. Avukatlarımızla görüşmek istedik, görüştürülmedik. Sadece bir görüşme odası vardı ve tek tek avukatlarla

görüşmemize izin veriliyordu. Avukatlarımızla görüşemedik. Hiçbir şekilde dışarıdan haber alamıyorduk. Sadece polislerin bize sürekli söyledikleri “birazdan, az sonra, 1-2 saat içinde” cevapları vardı. Bekledik. Tuvalete gitmek istedik, saatlerce bekletildik. Kadın memurların götürmesi gerekiyormuş. Hangi kadın memur? Psikolojik baskıyı, bizleri tuvalete gidebilmemiz için bekletildiğimiz 2-3 saatlerin sonunda daha da çok hissetmeye başladık. Üstelik içinde kameralar olan tuvaletlere götürülüyorduk. İşlemesi gereken prosedürün hangi noktasında olduğumuzu bile bilemiyorduk. Parmak izlerimiz alındı. Vermek istemeyenlerinki ise 5-6 polisin darp etmesi ile zorla ele geçirildi!. Arkadaşlarımız; “insanlık onuru işkenceyi yenecek” sloganları ile hücrelerine geri döndüler.

14 saat boyunca su verilmediği oldu. Sözlü tacizler hiç bitmiyordu zaten. Üstelik bu tacizleri yapanlar kadın memurlardı. Birbirimizi göremediğimiz hücrelerden sloganlar yükseliyordu: “Her yer taksim, her yer direniş!” Göremediğimiz arkadaşlarımızın okuduğu Nazım Hikmet şiirleri, söyledikleri şarkılar güç veriyordu bu psikolojik savaşta.

2. gün savcılığın emniyete, emniyetin savcılığa yüklediği bahanelerle bir gün daha orada kalacağımız belli oldu ve bizler verilen yemeği kabul etmeme kararı aldık. 58 kişi yemek yemiyorduk. Su istedik, şeker istedik, verilmedi. Bekledik...

Her gün hastaneye götürüldük kontrol için. Kollarım morluk içindeydi. Herkesin yanına bir çevik kuvvet veriliyordu. Götürülürken kolumdan tutmak istedi benimkisi, canım yanıyordu. “Tutma” dedim, “zaten mosmor acıyor” bıraktı. Kolumu tutmak isteyen çevik kuvvet en fazla 22-23 yaşında uzunca boylu bir kadındı. Neden buradasın dedim. Meslek Yüksek Okulu bitirmiş ve iş bulamamış. Araca yaklaşıırken burada kamera var, hafifçe tutabilir miyim diye sordu. Bütün nefretim bu dakika acımaya dönüştü. İstemediği bir şeyi yapmaya mecbur tutuluyordu belki. Adını bilmediğim bu çevik kuvvet gibi kaç kişi vardır bilmiyorum ama o an fark ettim ki, aslında demir parmaklıklar arkasında olan ben değildim. Mesleğim adına, insanlığım adına doğru bildiklerimi yapmak isterken yolum bu görevli ile çakışmıştı.

Sabahına çıkarız nasılsa dediğimiz gözaltından 3 gece sonra çıktık. 3 gece, sadece parka gitmek istediğimiz için kaldık orada. 3. gün Çağlayan adliyesinde ancak çoğumuz avukatlarını görebildi. Temiz kıyafetlere kavuştuk. Savcılar ile görüşmelerimizi tamamladık. Sonuç: 12 kişinin mahkemeye çıkarılması ve geri kalanların serbest bırakılması idi.

Gözaltından çıkmış olmamıza rağmen sevinemedik. 12 kişi kentini, parkını savunurken hakim karşısına çıkarılıyorlardı. 3. gün akşamı adliyeden çıkan biz 46 kişiyi binlerce insan bekliyordu. Alkışlarla, sloganlarla çıkışımızdan sonra bekleyiş yine başladı, bu sefer 12 kişi için. İçeriden haber almaya çalışıyorduk. Kim konuşuyordu, kim savunmasını yapıyordu, ne karar alınıyordu? Hem beklenen, hem bekleyen oldum 3 gün içinde. Beklenenken yaşadığım stres bekleyenken yaşadıklarım kadar değildi.

Karar açıklandı ve 12 kişi tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı. Adliyenin önünde tek ses yükseliyordu: “Bu daha başlangıç, mücadeleye devam!”

3 gün boyunca yaşadığımız baskılar, psikolojik savaşlar, darp edilmeler iyi kötü birer anı olarak kalacak aklımızda.

Ya kaybettiklerimiz... Ya 6 genç ve uyanmayı bekleyen bir çocuk... Ya onlar...

Ankara Kuğulu Park Forumlarından...

ÇEVRE HAREKETİ HÜKÜMET DÜŞÜRÜR MÜ?

nuran talu

dr, odtü şbp '79 / küresel denge derneği başkanı / ankara

Kuğulu İnisiyatifi, 11 Temmuz 2013 günü Kuğulu Park'ta "Çevre Hareketi Hükümet Düşürür mü?" başlıklı bir Forum düzenledi. ŞPO Plancı Kadınlar Komisyonu üyesi olan Nuran Talu'nun konuşmacı olduğu Forumda her yaştan, her görüşten yaklaşık 75 vatandaş katıldı.

Forumda en başta GEZİ olaylarının 'bir ağaç' meselesinden çıkıp çıkmadığı tartışıldı. Katılanlar GEZİ'nin; vatandaşın yaşama haklarına ve tercihlerine müdahale eden dayatmacı iktidara karşı bir toplumsal direniş olduğunu, ancak öte yandan haklı bir çevre protestosunu da beraberinde getirdiğini vurguladılar. GEZİ'den sonra doğa koruma politikalarının ülke ölçeğinde siyasallaştığı da Forumda dile getirildi ve bu meselenin politik gündemde toplum tarafından sürekli tutulması gerektiğine işaret edildi.

Forumda dünyadaki çevre hareketlerinden ve bu hareketlerin hükümet politikalarını nasıl zorladıklarına dair uygulamalardan bahsedildi, sivil oluşumların ayağa kalktığı toplumsal mücadelelerde çevre sorunlarının çoğu zaman odak noktası olduğu söylendi. Örneğin Japonya'daki Fukushima nükleer santrali kazası sonrasında Almanya Başbakanı Merkel'i ülkedeki tüm nükleer santralleri kapatması için zorlayan çevreci hareketler, sonunda Almanya'nın enerji politikalarına müdahil oldu ve bugün Almanya, Avrupa'da yenilenebilir enerji kaynaklarına en çok yatırım yapan bir ülke konumunda.

Forumda siyasi partilerin çevre politikaları ve siyasetteki çevre aktörleri de sorgulandı. Özellikle muhalefet partilerinin 'ekoloji politik' bakışlarının yok ya da yetersiz olduğu vurgulandı. Ayrıca, çevre hareketlerinin hükümet düşürmesinde en etkin yolun, bu meseleyi halkın gündelik sorunları ve geçim kaynakları ile ilişkilendirmek olduğu söylendi, dolayısıyla Forumların sürekliliğinin önemi bir kez daha ortaya çıkmış oldu.

Forumda; Türkiye'de çevre sorunlarını, odak alarak siyaset yapmanın henüz olgunlaşmadığı tartışılrsa da, GEZİ ile başlayan yeni sürecin çevre meselesini siyasal tartışma zemini içerisine sokmayı başardığı teslim edildi. Dolayısıyla bunun tarihi bir fırsat olduğu vurgusu da yapıldı.

Geçmişe bakıldığında; Türkiye'de ilk ses getiren çevre eyleminin Akkuyu'da nükleer santral kurma söylentileri üzerine Silifke Taşucu'nda 1977 yılında başladığını, bunu Türkiye'deki insan hakları ihlallerine karşı Almanya'dan gelen yeşillerce 1983'te Ankara Kızılay'daki 'yeşil protesto'nun takip ettiğini daha sonra, 90'ların başında Bergama köylülerinin Ovacık altın madenine karşı mücadelelerinin ve günümüze gelindiğinde Doğu Karadeniz HES (Hidroelektrik Santralleri) isyanlarının ülkedeki çevre hareketlerinde önemli köşe taşları olduğu anlatıldı. Ancak GEZİ'ye kadar Türkiye'deki siyasiler 77'den bu yana dalga dalga gelen bu sese kulak vermemişti. Ama GEZİ'den sonra hiçbir siyasetçinin popülist politikalarla çevreyi koruyoruz diye halkı aldatamayacaklarının anlaşıldığı ve daha da önemlisi bu alanda bir siyasi tercih/duruş sergilemesinin gerekli olduğu konuşuldu. Yani insanımızın bugünkü ve

gelecekteki yaşam kalitesi; fosil yakıt ekonomisi ile mi, ekolojik kentsel dönüşüm uygulamalarıyla mı, nükleer santraller yaparak mı, çevreci alternatif enerji kaynaklarını kullanarak mı ya da GDO'lu ürünlerin ithalatına izin vererek mi korunacak bir tercih mutlaka yapılmalı ki, o zaman vatandaş da kim tarafından yönetileceği tercihini sağlıklı yapsın.

Gündemin önemli bir kısmını da yaklaşan yerel seçimler oluşturdu. Son 10 yılda siyasi iktidarın doğa katliamlarının ve özellikle kentlerdeki tahribatlarının dile getirildiği Forumda, katılımcılar yerel düzeyde mücadelenin yerel sorunların üzerinden olmasının önemine değinerek çeşitli örnekler verdiler. Yerel seçimlerde adaylar yerine daha çok 'Nasıl Bir Yerel Yönetim İstiyoruz?' düşüncesine ve bu konuda çağdaş kriterlere odaklanılması gerektiği tartışıldı. Sonuçta bu yerel çalışmaların çevre adına aranacak haklar noktasında bir siyasi hat ya da muhalefet oluşturabilir dendi. Yerel seçimler sürecinde vatandaşın bilinçli bir şekilde sokağına ve mahallesine sahip çıkması ve 'oy'unu gerçek demokrasi adına kullanabilmesi için örgütlü olmanın önemi de vurgulandı. Üstelik şehircilik ilkelerine, planlama tekniklerine uygun olmayan ve daha önemlisi hiç bir şekilde kamu yararı gözetmeyen bugünkü kentsel uygulamalara "sokaklardan karşı duruşla" cevap verileceği GEZİ'de ders olarak öğretilmişti.

Forumda son olarak; buyurgan ve baskıcı yönetim anlayışının ancak böyle yıkılabileceği, GEZİ'nin, hükümetin kentlere karşı işlediği suçları su yüzüne çıkararak, 'çevrecinin daniskası'na güçlü bir mesaj verdiği ve bunun en önemli dayanak noktası olduğu vurgusu yapıldı.

bir anı

nursun karaburun akıncı

iyte şbp '05 / çigli belediyesi / izmir

ne sevinmek ne üzölmek sade bir 'kadınlık halı'

bizler kadın kadına bir şeyler başarır olduk ya, bazı 'iyi niyetli erkekler' de bu başarımıza kenarından kıyısından nasıl 'destek' olabileceklerine dair kendilerince bazı eylemler içerisinde olmaya çalışıyorlar ya, işte bu 'anı' onunla ilgili. çok sevdiğimiz *kocalarımız, sevgililerimiz, babalarımız, kardeşlerimiz ve niceleri* ile ilgili.

kadınlar 'en azından eylemlerimizde bizi biz bize bırakın' diye haykırarak dursun her kadın eyleminde bir itiş bir kakıştır kadınlar, alanda kadın kadına kalabilmenin bile mücadelesini verir dururlar.

kalabilirler de... (?)

1

geçtiğimiz 8 mart dünya kadınlar günü'nde, belediyeden 6 kadın işlerimizi bırakarak bize bir gün öncesinde sendika temsilcimiz tarafından yerli zamanı duyurulan eyleme gitmek üzere belediyenin tahsis ettiği araç ile yola koyuluyoruz. sayıca az olmamızın yanı sıra erkek sendika temsilcimizin de bize eşlik ediyor olması dışında her şey yolunda gözüküyor. temsilcimiz erkek ama bizi o toparlıyor ve bu eyleme sadece kadınların katılması gerektiği konusunda son derece bilinçli açıklamalar yapıyor. ben de sevinıyorum. eylem alanına vardığımızda bir de bakıyoruz ki o da bizimle birlikte araçtan iniyor, yola koyulmaya hazırlanıyor. 'ne yapıyorsun abi?' diyoruz. 'e hadi sizi götürüyüm' diyor. 'e biz biliyoruz nereye gideceğimizi, ne yapacağımızı' diyoruz. 'yok diyor olmaz ben sizi ellerimle teslim edeyim.' 'yapma abi etme abi' dememize kalmadan bizi önüne katıyor, götürüyor da götürüyor. ayrılırken de 'sakın işe dönmeyin' diye tembihler ediyor. oradan gerçekten ayrılıp ayrılmadığını bilmiyoruz.

kadın kadına (!) bir eylem gerçekleştiriyoruz.

2

akşamında kadın örgütlerinin düzenlediği bir eyleme katılıyorum. bir gün öncesinde pek çok kadın arkadaşşıma yaptığım gibi anneme de bir çağrıda bulunuyorum. gelmesine ihtimal vermiyorum ama feminist yanım rahat durmuyor ve 'gel ama sakın babamı da getirme' diyorum. 'aa ne olacak ki' diyor, 'bu bir kadın eylemi' diyorum bilgece, 'sadece kadınlar!', 'peki' diyor, zaten kendisi de gelmeyecek. bugüne kadar hiç bir 'eylem' için sokağa çıkmışlığı yok. 'kalabalıklara girme' diye de bana tembihler edip durmuş. ertesı gün buluşma yerine geldiğimde annemi de orada görüyör, sevinüyör. hemen ardından da yanında babamı görünce, şaşırıyör ama yine de sevinüyör (!) -annemi getirmiş ya... bırakıp gider hemen diye umuyör, 'yok' diyor 'ben burdayım.' 'yapma etme baba bak herkes kadın' diyör, fayda etmiyör, 'ben kenardan yürürüm' diyör.

ve *biz yüzlerce kadın*, kenarımızda da yüzlerce erkekle gün boyu sokaklarda sloganlar atarak yürümüş bulunuyoruz.

ve fark ediyör ki bu her kadın eyleminde kenarımızdan yürüyör 'iyi niyetli erkek' güruhu bizlere **destek olmak** için mi yoksa **göz kulak olmak** için mi orada olduklarını kendileri bile bilmeyen çok sevdiğimiz *kocalarımız, sevgililerimiz, babalarımız, kardeşlerimiz ve nıceleri imiş...*

bir seviniyor, bir üzölüyor sade *bır kadınlık halı* ile daha kalakalıyör.

eyleme katılmak isteyen erkekler ile eylemci kadınlar arasında bir tartışma yaşanıyor.

(nursun karaburun akıncı, 'kürtaj hakkımız' eylemi, 2012, İzmir)

TMMOB'DE KADIN KURULTAYI SÜREÇLERİ*

ayşe ışık ezer

y. şehir plancısı / deü-odtü '83 / tmmob yönetim kurulu üyesi /
çevre ve şehirlik bakanlığı / ankara

Neden kadın konusu TMMOB nin gündemine ayrı bir konu başlığı olarak girmiştir? sorusunun yanıtı “kadın sorunu” sadece “kadının sorunu olmayan” toplumsal bir sorun olması ve TMMOB'nin yasalarla belirlenmiş olan görev ve sorumluluğu ile bu görev ve sorumluluğunu yerine getirmede izlediği, benimsediği politikaların içindedir.

TMMOB mesleki, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda ülkemizdeki mühendis, mimar ve şehir plancılarını temsil etmektedir. Onların hak ve çıkarlarını halkımızın çıkarları temelinde korumak ve geliştirmek, mesleki, sosyal ve kültürel gelişmelerini sağlamak ve mesleki birikimlerini toplum yararına kullanmalarının zeminini yaratmakla görevlidir.

Bizler mimar mühendis ve şehir plancısı kimliklerimiz nedeniyle TMMOB üyesiyiz. Bu ülkede yaşıyor olmanın tüm sonuçları mimar, mühendis ve planlı kimliğimizle birlikte, yurttaş kimliklerimiz dolayısıyla bizleri de doğrudan etkilemektedir. Mimarlık, mühendislik ve planlama; bilimi ve teknolojiyi insanla buluşturan, bilgiyi insanlık onuruna yaraşır bir şekilde kullanma sorumlulukları olan mesleklerdir. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin insandan, emekten, haktan, hukuktan, adaletten yana anlayışının gereği olarak bir yandan üyelerimizin haklarının elde edilmesi, taleplerinin gerçekleşmesi yönünde uğraş verirken, bir yandan da, sorunlarımızın toplumun sorunlarından ayrı tutulamayacağı bilinciyle insana, insanlığa ve doğaya/ yaşam alanlarımıza karşı işlenmiş suçlara karşı çıkarken, öte yandan da insana ve halkımıza olan sorumluluklarımızın gereğini yerine getirmeye çalışıyoruz.

Bu çerçevede, 423.000'i aşan üye sayımızın yaklaşık % 20 mertebesinde kadın arkadaşlarımızdan oluştuğunu hatırlatarak **neden TMMOB örgütlülüğü içinde ayrıca kadın çalışmasına gerek duyuldu? Sorusuna birlikte yanıt arayalım;**

1-Kadın Sorunu Kapitalist Sistemin Yarattığı, Beslendiği Bir Sorundur/Toplumsal Niteliklidir;

“Kadın” başlığı olsa da sorunun temel kaynaklarından birisi/diğer tarafının da erkeklerin olması soruna toplumsal nitelik kazandırmaktadır. Sadece “Kadın sorunu” olarak ortaya konulduğunda, sorun bütünden kopararak, kapitalist sistemden bağımsız, sadece cinsiyet ayrımına odaklanılmasına yol açmaktadır. Sistemin sorgulanmasını engellemektedir. Buna karşılık, kapitalist sistemin bütünden sorgulanması sırasında da kadın sorunu önemsizleşerek, kendine özgü dinamikleri gözardı edilebilmektedir. Bu nedenle, kadın sorunu, kapitalist sistemin bütünü içinde ama ayrı bir odak alanı olarak çalışılması

gereken bir alandır. Kapitalizm, evrimle sürecinde, kadın ile kurduğu ilişki, ihtiyaca bağlı olarak “ucuz emek - kutsanmış annelik” arasında gidip gelmektedir (1. ve 2. dünya savaşı sırasında etek boylarının kısalarak kadının fabrikalara girişi) sonrasında aile temelli model kadına biçilen rol — tüketim alışkanlıkları ile biçimlendirme-ev içi emek-)

2-Kadının Sosyal Ve Ekonomik Statüsünün Gerici Yaklaşımla Harmanlanarak Yeniden Yapılandırılması,

Kapitalizmin tarihsel süreçte, kadın ile ihtiyaca bağlı olarak “ucuz emek - kutsanmış annelik” arasında kurduğu ikiye bölümlü ilişkisinin 1980 darbesinden sonra uygulamaya konulan neoliberal politikalarla ülkemize en somut şekilde yansıtıldığı bir dönemden geçmekteyiz.

Açıkça “kadın erkek eşit değildir” söylemine sahip bir iktidar, son üç yılda kadınlara yönelik gerici cinsiyetçi anlayışı yeni yasal düzenlemelerde somutlaştırmaya devam etmektedir. Kadını eğitimden koparan, eve kapatan eğitim, istihdam politikaları hayata geçirilmeye başlamıştır.

- İlk aşama kadının adının geçmediği Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının kurulmasıdır.

- İkinci aşamada da, kadına yönelik şiddet yasası yerine “Ailenin Korunması Kanunu”nun çıkarılmasıdır.

- Eğitimde reform aldatmacasıyla sunulan 4+4+4 sistemiyle, kız çocukları eğitimden ve toplumsal yaşamdan uzaklaştırılmıştır.

-Esnek ve güvencesiz ucuz emek istihdam modeli doğum teşviki ile birleştirilerek süt izni adı altında kadını iş yaşamından uzaklaştırılmak istenmektedir.

- Yargı kararlarında kadın katillerine tahrik indirimi, 12 yaşındaki bir çocuğun “rıza”sı olduğu kararı, tecavüz sonucu gebelik tahlisi kararı kadına ait olmadığı söylemi,

Bu süreç kadın hakları açısından da ciddi bir geriye dönüş sürecidir.

3-Cinsiyet Ayrımcılığı/ Cinsiyetçi İş Bölümü

Kadınların sosyal statüleri, yaşadıkları ülkenin insani gelişmişliğinin göstergelerinden birisi olarak kabul edilmektedir. BM'nin 2012-2013 İnsani Gelişmişlik Raporuna göre Türkiye 147 ülke içinde 133. sıradadır. Bu durum, 8 Martta çiçek dağıtmakla hamasi nutuklar atmakla bir adım öteye gidilmediğinin de somut göstergesidir

* Bu yazı, İMO 5. Yaz Eğitim Kampı (21-29 Ağustos 2013/Foça-İzmir) Eğitim Seminerleri kapsamında “Mühendislikte Kadın” başlıklı oturum için hazırlanan konuşma metinden özetlenmiştir. Yazının hazırlanmasında TMMOB metinlerinden ve yazarın önceki konuşma metinlerinden yararlanılmıştır. .

Cinsiyet ayrımcılığı toplumsal hayatın her düzeyinde yaşanmaya devam etmektedir. İş yaşamında, sosyal yaşamda, aile içi yaşamda kadının cinsiyetinden kaynaklı sorunlar gelenekler ve dinsel gerekçelerle yok sayılmaktadır. Kadının kimliğini yok eden, kadını birey olmaktan çıkararak aile ile özdeşleştiren ve kadın bedenini namus kavramının odağına koyan anlayış/yaşam biçimi topluma bir model olarak dayatılmaktadır.

Devletin hemen her kademesinde de cinsiyet ayrımının yansımaları görülmektedir. Kadın istihdamı yetki ve sorumluluk arttıkça düşmekte, karar mekanizmalarında kadın varlığı yok denecek kadar azalmaktadır.

4-Eğitimde Cinsiyetçi Bakış Açısının Devam Etmesi

Eğitim sürecinin her aşamasında cinsiyet ayrımcılığı söz konusudur. Eğitimde kullanılan dil'den meslek seçimine kadar hemen her konuda toplumsal kabullerin belirlediği cinsiyetçi yaklaşım halen devam etmektedir.

Özellikle kadın öğrencilerin eğitim sürecinde (laboratuvar, staj yeri, arazi gibi ortamlarda ya da barınma ortamlarında) mesleki güvenlerini ve kişisel bütünlüklerini zedeleyecek söylem ve davranışlara maruz kalmaktadır.

5-Çalışma Yaşamında Cinsiyet Ayrımcılığı

Toplumumuzda **aileden başlayarak çocuğun yetiştiği tüm evlerde karşılaştığı rol modeller, cinsiyetçi işbölümüyle oluşmakta ve baskıya dönüşmektedir.** Mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı mesleklerinin öteden beri çoğunlukla erkek mesleği olduğu konusunda önyargılar hala vardır.

Yasal düzenlemelerde eğitimin her aşamasında, üniversitelerde cinsiyet ayrımı yapılmadan öğrenci kabulü yapılmakta kadın ve erkek öğrenciler aynı eğitim sürecinden geçirilmekte ve aynı haklarla mezun olmaktadır. Buna karşılık mühendis, mimar ve şehir plancısı kadınlar iş başvurularında cinsiyet ayrımı ile karşılaşmaktadır.

Benim bu ayrımın, yıllar geçtikçe- yani Türkiye ilerledikçe!- azalacağı inancımın ne kadar romantik bir inanç olduğunu anladım.

6- Kadına Yönelik Şiddet

Bilinçli olarak sürdürülen bütün bu gerici ve çağdışı politikalar sonucu her yıl Türkiye'nin hemen her yerinde her yaş, meslek ve statüden erkekler hemen her yaş, meslek ve statüden kadınlara fiziksel, psikolojik, cinsel, ekonomik ve duygusal şiddet uygulamakta ve bu uygulama her yıl katlanarak büyümektedir. Adalet Bakanlığı istatistiklerine göre 2000'li yılların başlarında yılda ortalama altmışaltı olan kadın cinayeti rakamı bugün binleri geçmiştir. Adeta uygulanan politikalarla desteklenir haldedir.

TMMOB Üyesi Kadınların Sorunları, Toplumdaki Diğer Emekçi Kesimlerin Ve Kadınların Sorunlarından Ayrılmaz Bir Bütündür.

Mühendis, mimar, şehir plancısı kadınlar da giderek daha fazla hak kaybına uğramakta, yasal haklarını kullanmalarının önüne engeller çıkarılmaktadır.

7-TMMOB'da Toplumsal Cinsiyet Bilincinin Örgüt Geneline Yayılması

Farkında olma, bilinç yaratma diğer önemli gerekçedir. Farkında olmak; bilmediğimiz anlamlandıramadığımız konuların bilinç dünyamıza taşınması olarak tanımlayabiliriz. Şu ana kadar anlatmaya çalıştığım tüm gerekçelerin var olduğunu, yaşadığını kabul etmeliyiz ki bilinç oluşturulabilsin. Toplumsal cinsiyet eşitliği/kadın sorunu böyle konulardan birisidir. "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bakış Açısı" öğrenilen bir süreçtir.

Günlük yaşantımızda olağanlaşmış, normalleştirilen davranış biçimlerinin sorgulanması için kadın olmaktan kaynaklanan sorunların farkında olunması için gereklidir.

Kadın Örgütlülüğünün/Kadın Çalışmasının Önemi/Gereği:

TMMOB bu güne kadarki belgelerinde/metinlerinde yer verdiği şekliyle;

-Kadını hiçleştiren bu politikalar, kader haline getirilen dayatmalara karşı durmak için, güçlü toplumsal ve sınıfsal temellere dayanan örgütlü kadın mücadelesine her zamankinden daha çok ihtiyaç vardır.

-Emeğin, hakların korunması, yaşam standartlarının genişletilmesi ve insanca bir yaşam tüm emekçilerin ortak talebidir. Kapitalizmin toplumsal cinsiyet ayrımını derinleştirerek sömürdüğü emekçilerin bu saldırıya ortak yanıt vermeleri kaçınılmazdır.

-Kadınların, örgütlü emek muhalefatinin asli unsuru olarak, birlik örgütlülüğü içerisinde başlamak üzere toplumsal muhalefetin tüm katmanlarında temsil ve teşvik edilmesi son derece önemlidir.

-Kadın mücadelesi, güçlü toplumsal ve sınıfsal temellere dayanmalı ve "toplumsal cinsiyet eşitliği" bakış açısını yansıtmalıdır.

Son söz; Bundan sonraki mücadele, kadının var olma mücadelesine dönüşmüştür. Bu nedenle,

TMMOB kadın ve erkeğin eşit bir şekilde, yan yana yaşamın her alanını paylaşması ve omuz omuza mücadele etmesi gerektiği,

Kadınların ve erkeklerin toplumsal yaşam içinde eşit olacağı "bir başka dünyanın" mümkün olduğu,

Kadınların toplumsal yaşama ve TMMOB örgütlülüğüne aktif katılımının artırılması ve çalışmaların etkin bir şekilde hayata geçirilmesi için kolektif bir çalışma, örgütlenme ve mücadele geliştirmesi ihtiyacı her zamankinden daha çok ihtiyaç olduğu,

inancı ile TMMOB Kadın çalışması başlatılmıştır.

KADIN KURULTAYLARI SÜRECİ

TMMOB 40. Dönem Olağan Genel Kurulu'nda alınan kararlar;

Karar No 2: 2008-2009 çalışma döneminde sekreteryalığını EMO'nun yürüteceği "Kadın Mühendisler, Mimarlar ve Şehir Plancıları Kurultayı"nın düzenlenmesi ile ilgili olarak 40. Dönem TMMOB Yönetim Kurulu'na görev verilmesine,

Karar No 5: Cinsiyet Ayrımcılığı Takip Sekreteryası'nın kurulması hususunda TMMOB 40. Dönem Yönetim Kurulu'na görev verilmesine,

Karar No 21: TMMOB İl/İlçe Koordinasyon Kurullarında “kadın üyeler çalışma grupları” oluşturulması talebiyle verilen önerge ile “Ülkemiz kadınları toplumumuzun yaşadığı yoksulluk, baskı koşullarını en ağır biçimiyle hissetmektedir. Ekonomik krizde en kolay işinin kaybeden kadınlarımız, yeri gelince eve kapatılmakta, yeri gelince yedek işgücü olarak emek gücüne alternatif olarak kullanılmakta, ırkçı şoven politikanın acı sonuçlarını en vahim şekilde hissederek gelenek-görenek, dini gerekçelerle baskı altında tutularak ikinci sınıf insan olarak değerlendirilmektedir...” gerekçesiyle, TMMOB, kadına cinsiyetinden kaynaklı olarak uygulanan her türlü olumsuz davranış ve politikalara karşı mücadele etmeli, kadının desteklenmesi anlamında pozitif ayrımcı politikalara destek olmalı ve bu amaçlarla çalışacak bir komisyon oluşturulması ve İl/İlçe Koordinasyon Kurullarında da benzer çalışmalar yapmak üzere Kadın Üyeler Çalışma Grupları oluşturulması hususunda çalışma yapmak üzere 40. Dönem TMMOB Yönetim Kuruluna görev verilmesine,

Karar verildi.

TMMOB 1. Kadın Kurultayı

TMMOB 1. Kadın Kurultayı 21-22 Kasım 2009 tarihinde İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryumu’nda düzenlenmiştir.

Amacı; Kadın Mühendis, Mimar ve Şehir Plancılarının, gerek çalışma hayatında, gerek TMMOB örgütlülüğü içinde yaşadığı sorunların ancak kadın üyelerin katılımı ile değerlendirilmesi, sorunu yaşayanın çözümde özne olması hedeflenmiştir.

Kurultay hazırlık aşamasında ve örgütlenme süreci olarak ele alınan bölgesel çalıştaylar yapılmıştır: İstanbul, İzmir, Ankara, Diyarbakır, Bursa ve Adana illerinde TMMOB İl Koordinasyon Kurulu Kadın Komisyonları kurulmuştur.

TMMOB 2. Kadın Kurultayı

TMMOB 41. Dönem Olağanüstü Genel Kurulu’nca yapılması karar altına alınan TMMOB 2. Kadın Kurultayı Ankara’da 17-18 Aralık 2011 tarihinde İMO Teoman Öztürk Toplantı Salonu’nda düzenlenmiştir.

2. TMMOB Kadın Kurultayı öncesinde 18 yerel kurultay tamamlanmıştır.

Mimar, mühendis ve şehir plancısı kadınların sorunlarını dile getirerek bunlara yönelik çözüm önerilerin sunulması amaçlanmıştır.

Kurultay:

Kapitalizm ve Kadın,
Toplumsal Cinsiyet Roller,
Kadına Yönelik Şiddet,
TMMOB’de Kadın Örgütlenmesi

Konu başlıkları altında 4 oturumda gerçekleştirmiştir.

Kurultayda, yerel kurultaylarda kabul edilen önergeler değerlendirilerek 75 adet önerge karar haline getirilmiştir.

TMMOB 3. Kadın Kurultayı

42 inci dönem Genel Kurulu kararı gereği 3. Kadın Kurultayı çalışmalarını sürdürülmektedir.

Toplam 15 adet yerel çalıştay tamamlanmıştır.

TMMOB 3. Kadın Kurultayı Ankara’da 16-17 Kasım 2013 tarihinde düzenlenecektir.

TMMOB 3. Kadın Kurultayının Amacı:

Türkiye’de siyasi iktidarların ideolojik ve siyasi eğilimlerinin kadın hakları üzerindeki olumsuz etkilerinin irdelenmesi;

Meslektaş bilinçlendirmesi ile meslektaş direnişi ve dayanışmasının sağlanması için gerekli farkındalığın yaratılması;

Kadın mühendis, mimar ve şehir plancılarının çalışma yaşamında ve toplumda karşılaştıkları sorunları belirleyerek, çözüm önerileri oluşturmak ve mücadele etmek;

Kadınların karşı karşıya kaldığı hak kayıplarına karşı mücadele etme ve örgütlenme olanaklarının var edilmesi ve bunların hayata geçirilmesinde kadın meslektaşlarımızın aktif tutum almasının sağlanmasıdır.

Yerel çalıştaylarda ele alınan konular üzerinden örgütlenme ve mücadele gündemlerinin ilgili İKK kadın komisyonlarıncı belirlenmesi ve yürütülmesi. (Örneğin sosyal güvenlik ya da eğitim alanında kadın haklarındaki değişimi gündemine alan yerel çalıştay, ele aldığı konuyu çeşitli boyutları ile irdelemeli ve bu konu üzerinden örgütlenmeyi ve mücadele etmeyi gündemine almalıdır).

Kurultay konu başlıkları;

1- Türkiye’de Kadının Durumu

- a) Tarihsel gelişim sürecinde kadın hakları
- b) Türkiye’de kadın politikaları-gericilik ve piyasacılık sarmalında kadınlar
- c) Toplumsal cinsiyet rolleri açısından Türkiye’de kadın emeği
- d) Kadına yönelik şiddet; nedenleri ve sonuçlar

2- TMMOB’de Kadın Örgütlülüğü

Kadın kurultayları ve kadın çalışmalarının değerlendirilmesi

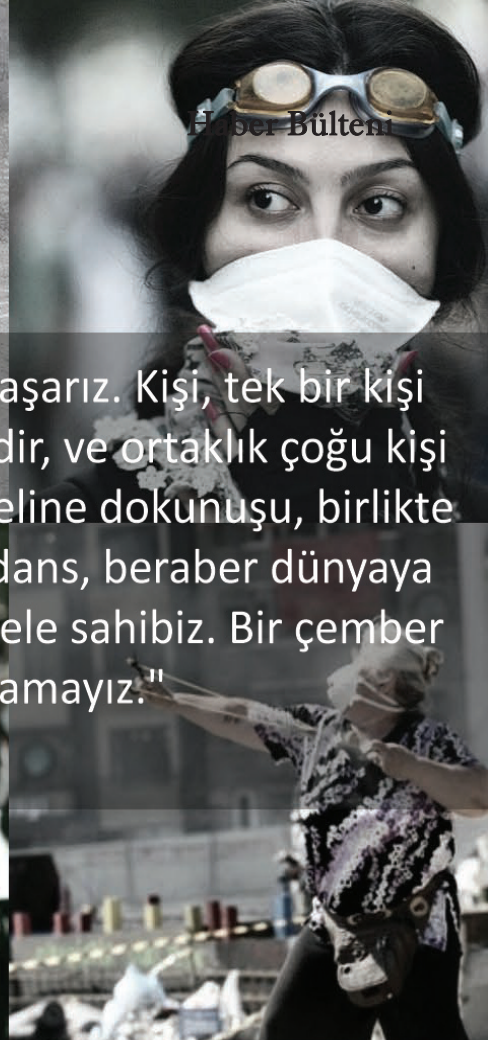
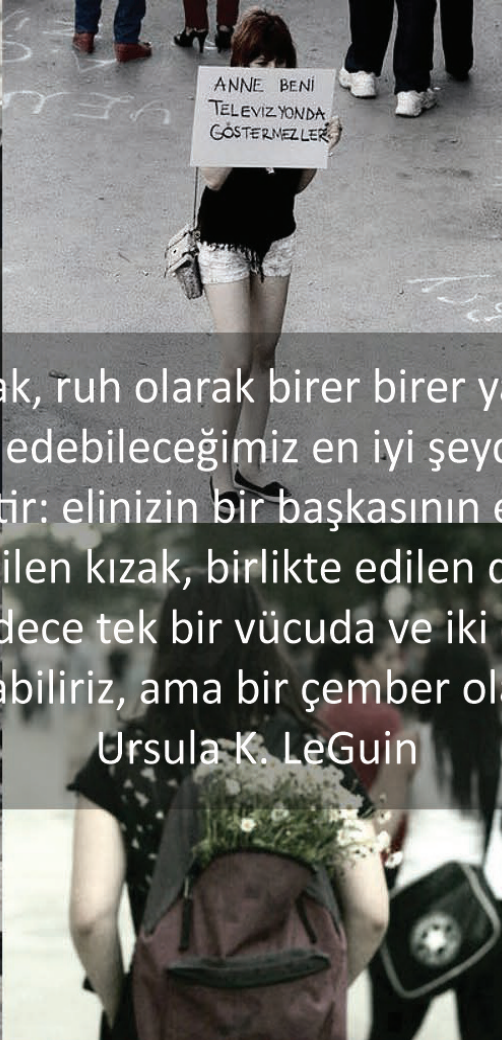
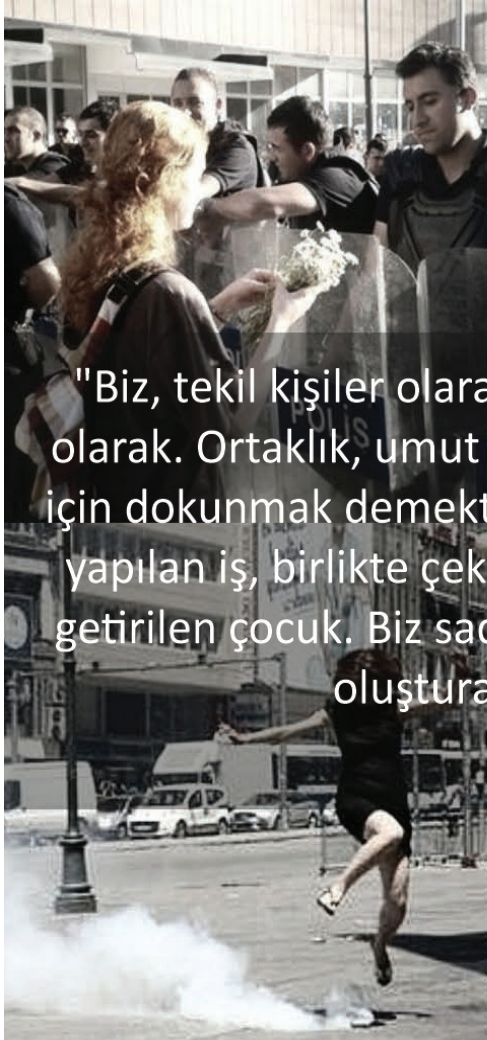
Örgütlenme ve mücadele olanakları şeklinde belirlenmiştir.

bir taksim distopyası

beril demirer
odtü şbp '08 / kentsel tasarımcı / istanbul

"Biz, tekil kişiler olarak, ruh olarak birer birer yaşarız. Kişi, tek bir kişi olarak. Ortaklık, umut edebileceğimiz en iyi şeydir, ve ortaklık çoğu kişi için dokunmak demektir: elinizin bir başkasının eline dokunuşu, birlikte yapılan iş, birlikte çekilen kızak, birlikte edilen dans, beraber dünyaya getirilen çocuk. Biz sadece tek bir vücuda ve iki ele sahibiz. Bir çember oluşturabiliriz, ama bir çember olamayız."

Ursula K. LeGuin

